

CAŁE
MIASTO
W JEDNYM
MIEJSCU

wroclaw.pl

#BądźBezpieczny
#WeWrocławiu

ISSN: 2719-7948

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

NR 41 (61), 11-17.11.2021

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

Wrocław w blasku świateł

s. 4

TOMASZ HOŁOD

**Śnieg już nie zaskoczy –
drogowcy gotowi
do „akcji zima”**

/s. 3

**Zobacz, kto jest wśród
30 Kreatywnych
Wrocławia**

/s. 9-11

**Jagielloński
Bridge to be
repaired**

/s. 18

Głos Prezydenta

Szanowni Państwo,

we Wrocławiu co roku, już od 7 lat, honorujemy 30 kreatywnych mieszkańców, którzy wyróżnili się na polach nauki, kultury, biznesu, czy też w sposób szczególny zaangażowali się w działalność miastotwórczą. Jak łatwo policzyć, wyróżnionych osób, lub też grup propagujących nieszablonowe inicjatywy, jest już 210 i... to wciąż nie jest lista skończona.

Piszę o tym bo, uczestnicząc w gali dedykowanej tym wszystkim osobom, widziałem na scenie ludzi w różnym wieku, zajmujących się przeróżną tematyką. Wielu spotykam na co dzień czy w ramach pełnionych obowiązków. Wrocław ma szczęście do swoich mieszkańców. A może raczej: Wrocław jest taki, jakim go widzimy dzięki

Państwu. Te 210 inicjatyw, to tylko wycinek z bogactwa i kreatywności Wrocławia. Ten wieczór, jak i każde spotkanie, z pełnymi energiami i radością ludźmi, dał mi dużą dawkę nadziei w tym niepewnym dla nas wszystkich czasie.

Przystępujemy we Wrocławiu do procedowania budżetu na rok 2022. Budżetu trudnego, pełnego niewiadomych związanych tak z sytuacją pandemiczną, jak i ze zmianami w prawie wprowadzonymi przez parlament. Nie pierwszy raz samorządy będą mierzyły się z nieprzewidywalnymi do końca skutkami nowych, przygotowywanych napędce, ustaw. Tu ponowię apel, z którym spotkają się Państwo jeszcze nieraz, a który, jak sądzę, dobrze Państwo znają – w tym czasie niezmiernie ważna będzie nasza wrocławska

baza podatkowa. Tworzy ją każdy płacący we Wrocławiu podatki. To one stanowią o miejskich inwestycjach, takich jak chodniki, zieleń, przedszkola, szkoły czy transport. Musimy je płacić. Ważne, byśmy robili to w miejscu, z którego korzystamy. Przyłączcie się Państwo proszę do tego apelu i przekonujcie także swoich bliskich i znajomych do składania zeznań podatkowych w naszym mieście. Poza tymi inwestycyjnymi korzyściami, każdy z wrocławskich podatników może liczyć na pakiet miejskich usług w formie darmowych wejściówek lub zniżek. Do korzystania z nich także Państwa zapraszam.

Jacek Sutryk
 prezydent Wrocławia

Pogoda

11 LISTOPADA
czwartek

11°

12 LISTOPADA
piątek

10°

13 LISTOPADA
sobota

9°

14 LISTOPADA
niedziela

8°

15 LISTOPADA
poniedziałek

4°

16 LISTOPADA
wtorek

5°

Uczniowie III LO zbudowali swoją szkołę w 11 godzin

Sala gimnastyczna III LO przy ul. Składowej – to ona okazała się najtrudniejsza do zbudowania z klocków Lego w skali 1:50. – Musiałem ją zaprojektować pod kątem, a dla zachowania efektu wizualnego zastosować minimalną liczbę połączeń między ścianami – opowiada Adam Charciarek z kl. 2c (w czerwonym swetrze), pomysłodawca i kierownik budowy makiety LO jednocześnie. Do pracy z 13 koleżankami i kolegami z klasy (na zdj. widoczni są też: Anna Gryniewicz, Emilia Romanek, Kalina Stawarz, Jakub Skórski, Szymon Nowicki, Kacprowie: Gazda i Pietryka, Aleksander Bobberski, Antoni Kamiński, Jerzy Zieliński) i jedną z kl. 2a stawiali trzy dni. Pomocą im służył nauczyciel informatyki Michał Szytkowski. Budowali ponad 11 godzin, zużyli ok. 9200 klocków. Makieta powstała z okazji 75-lecia szkoły.

Aktualności

Na drogach trwają przygotowania do zimy

Sezon zimowy na wrocławskich drogach rozpoczął się 1 listopada i potrwa do 31 marca 2022 r. Zimowym oczyszczaniem objętych zostanie 1140 km dróg, a zakres innych czyszczonych zimą terenów zwiększono o ponad 110 tys. mkw.

– Z roku na rok coraz więcej terenów objętych jest zimowym utrzymaniem pasa drogowego. Wynika to głównie z rozbudowy infrastruktury oraz zmian w komunikacji zbiorowej – mówi Dorota Witkowska, rzeczniczka Ekosystemu sp. z o.o.

W tym roku o ponad 100 tys. mkw. wzrosła liczba oczyszczanych chodników, ciągów pieszo-rowerowych oraz wydzielonych ścieżek rowerowych. O blisko 10 tys. mkw. zwiększyła się powierzchnia oczyszczanych parkingów, przybyło też 36 przystanków komunikacji miejskiej. Planowanym zimowym oczyszczaniem objętych zostało 1140 km dróg.

Pługosyparki w gotowości

Standardowo prace wykonywane w ramach tzw. akcji zima to mechaniczne zapobieganie i likwidowanie gołoledzi, zlodowacenia lub śliskości, usuwanie śniegu oraz,

Mapa zimowego oczyszczania dróg | l.wroclaw.pl/zima-mapa

Zimą na ulicach pracować będzie 51 pługosyparek jezdniowych oraz 24 pługosyparki chodnikowe

gdy pogoda nie wymaga większych działań, ręczne i mechaniczne oczyszczanie jezdni i wydzielonych ścieżek rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych, parkingów, przejść podziemnych, zieleńców czy przystanków.

Na potrzeby prowadzenia tego-roczonej akcji przygotowanych zostało 51 pługosyparek jezdniowych (w tym 5 napędzanych gazem ziemnym) oraz 24 pługosyparki chodnikowe. Wykonawcy zgromadzili 3460 Mg chloru sodu, 76 Mg chloru wapnia,

20 Mg chloru magnezu oraz 622 Mg kruszywa.

– Specjalistyczne pojazdy wykorzystywane podczas tzw. akcji zima, ich obsługa oraz brygady robocze są gotowe, by w razie potrzeby rozpocząć prace mające na celu zapobieganie i likwidowanie śliskości w pasie drogowym czy też usuwanie śniegu. Działania podejmowane są na podstawie prognozowanych warunków meteorologicznych oraz monitorowania stanu jezdni – wyjaśnia Dorota Witkowska.

Kto gdzie odśnieża?

Zgodnie z obowiązującymi przepisami:

- za zimowe utrzymanie dróg wewnętrznych osiedlowych i zakładowych oraz placów przed dworcami kolejowymi i autobusowym odpowiedzialni są zarządcy lub właściciele terenu,
- za usuwanie śniegu i likwidowanie śliskości na chodnikach odpowiedzialni są właściciele przyległych nieruchomości.

Redakcja

Nowy ośrodek zdrowia dla dzieci

Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Gromkowskiego i Dzienny Ośrodek Psychiatrii i Zaburzeń Mowy dla Dzieci i Młodzieży łączą siły. Dzięki temu w 2023 roku powstanie ośrodek zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży. Koniec prac budowlanych planuje się na rok 2023 r. Nowa inwestycja zlokalizowana będzie przy ul. Koszarowej 5. Ośrodek zapewni specjalistyczną opiekę medyczną (ok. 130 miejsc) i umożliwi kontynuację nauki szkolnej na poziomie szkoły podstawowej i średniej. Będzie przystosowany dla osób z niepełnosprawnościami.

WROT powołany

8.11 w ratuszu 16 członków – założycieli, związanych z atrakcjami turystycznymi Wrocławia, biznesem, organizacjami pozarządowymi, transportem i środowiskiem akademickim powołało Wrocławską Organizację Turystyczną. WROT będzie koordynował wspólne działania promocyjne miasta, instytucji i biznesu. Jego powołanie umożliwi też włączenie się Wrocławia w strukturę Polskiej Organizacji Turystycznej.

12.11 COM-y krócej

W piątek 12.11 Centra Obsługi Mieszkańca: COM I, ul. Zapolskiej 4, COM II, pl. Nowy Targ 1/8 i COM III, ul. Bogusławskiego 10 będą prowadziły obsługę klientów w godz. 8–15.15.

W pojazdach MPK tylko w maseczce

Od 4.11 w autobusach i tramwajach przy przystankach o największym ruchu nadawany jest komunikat o obowiązku zakrywania ust i nosa, wygłoszony przez prof. Krzysztofa Simona ze szpitala zakaźnego przy ul. Koszarowej. Reagować na przypadki ignorowania tego obowiązku mają też kontrolerzy MPK i policjanci. Mandat za brak maseczki – do 500 zł.

Zaszczep się, bo rośnie liczba chorych

Rośnie liczba osób zakażonych COVID-19. Jak podaje Ministerstwo Zdrowia, 9 listopada w całej Polsce było ich 3 111 534, a na Dolnym Śląsku 224 540. Cały czas wykonywane są bezpłatne szczepienia. Można już także doszczepić się trzecią dawką.

W szpitalu przy ul. Rakietowej docelowo może być nawet 450 łóżek

Ciągły wzrost dziennych zakażeń COVID-19 niepokoi ekspertów, którzy wciąż apelują o szczepienie się. Z darmowych szczepionek przeciw koronawirusowi mogą skorzystać chętni już od 12. r.ż. (na wizycie musi być obecny opiekun prawny).

Skierowanie osoby uprawnione znajdą na swoim koncie w Portalu Pacjenta – pacjent.gov.pl. Tam także można sprawdzić, gdzie najbliższej domu znajduje się punkt szczepień. Więcej informacji pod numerem 800 190 590. We Wrocławiu zaszczepić się można w specjalnym autobusie (harmogram na l.wroclaw.pl/szczep-ciobus).

Od początku listopada podawana jest także trzecia przypominająca dawka szczepienia. Mogą ją przyjąć wszystkie pełnoletnie osoby, które zostały w pełni zaszczepione, a od przyjęcia ostatniej dawki minęło co najmniej 6 miesięcy.

Eksperti apelują także o niepomijanie innych obowiązkowych szczepień, np. przeciw grypie. Szpitale są bowiem coraz bardziej obłożone, a na oddziały covidowe trafiają w większości nieszczepieni. Z tego względu na 17 listopada zaplanowano ponowne otwarcie tymczasowego szpitala z 56 łózkami przy ul. Rakietowej.

Redakcja

Aktualności

Miasto zaraz rozbłyśnie i poczujemy klimat świąt

Wrocław zachwycą nocą, dzięki iluminacjom, które oświetlają 120 obiektów dużej i małej architektury. Lada dzień miasto będzie błyszczało jeszcze bardziej, bo 12 listopada rozpoczyna się montaż dekoracji świątecznych.

Gdy zapada zmierzch, iluminacje podświetlają: zabytkowe budynki, kościoły, mosty i kładki, fontanny, pomniki, murale czy ławki. Łączna liczba reflektorów i naswietlaczy to ponad 3,6 tys. szt., w tym blisko 700 LED. To dzięki nim spacer po Ostrowie Tumskim czy okolicach Rynku staje się magiczny.

Świąteczne iluminacje

W tym sezonie zimowym Wrocław zaprezentuje się w zupełnie nowej odsłonie. Motywem przewodnim tegorocznej iluminacji świątecznej będzie podłaźniczka i staropolska tradycja bożonarodzeniowa. W dekoracjach zobaczymy zatem motyw świątecznych pająków, słomianych gwiazd, papierowych łańcuchów i kul, a także tytułowej podłaźniczki. Kolorystyka dekoracji będzie opierała się na zestawie pięciu kolorów światła: białym zimnym, białym ciepłym, żółtym, bursztynowym oraz niebieskim.

Zakład Narodowy im. Ossolińskich przy ul. Szewskiej. Iluminacja włącza się, gdy zapada zmrok

– Montaż dekoracji rozpocznie się 12.11. W pierwszej kolejności będą to obszary zajmowane przez Jarmark Bożonarodzeniowy, który rozpoczyna się 19.11. Pozostałe dekoracje rozświetlą miasto w okolicach 6.12 i będą świeciły aż

do końca stycznia 2022 r. – wyjątkiem Ewa Mazur ze ZDiUM.

Czym jest podłaźniczka?

To słowiański pierwowzór choinki, królujący na polskich ziemiach aż

do lat 20. XX w. Ścięte gałązki lub czubek świerka albo jodły podwieszano u sufitu i bogato dekorowano. Etnografowie wyróżnili trzy ozdoby bożonarodzeniowe, które uważa się za poprzedniczki choinki. To wspomniana podłaźniczka,

a także światy i pająki. Podłaźniczka i świat są rdzennie polskie, pająki spotykane są na całym świecie. Świat to kula wykonywana z okrągłych opłatków w kolorze białym, różowym, zielonym i żółtym. Pająki, przypominające dzisiejsze żyrandole, wykonywane były ze słomy, symbolu urodzaju i szczęścia.

Na świąteczne dekoracje ZDiUM przeznaczy w tym sezonie ok. 1,5 mln zł. Motywy gwiazd, śnieżynek, podłaźniczek, kul i pająków zobaczymy tradycyjnie na przewieszkach nad jezdnią i słupach oświetlenia drogowego. Choinki pojawią się na Rynku, Nowym Targu, ryneczku Psiego Pola, Nowych Żernikach oraz pl. Grunwaldzkim. Dekoracje ledowe zawisną również po raz kolejny na naturalnie rosnącym drzewku przy ul. Dobrzyńskiej. Elementy iluminacji ozdobią też fontanny na placach Gołębim, Orłąt Lwowskich oraz Jana Pawła II.

– Od ponad dekady nie kupujemy dekoracji, dzierżawiąc je, co pozwala m.in. na bezkosztową zmianę wystroju co kilka sezonów. Dekoracje są energooszczędne, w 100 procentach wykonane w technologii LED – zaznacza Ewa Mazur.

Paulina Czarnota

NFZ z nową siedzibą. Gdzie teraz załatwisz sprawę?

Od listopada przy ul. Traugutta 55 działa nowa siedziba Narodowego Funduszu Zdrowia we Wrocławiu. Załatwimy tu m.in. Europejską Kartę Ubezpieczenia Społecznego (EKUZ) czy wyjazd na leczenie w sanatorium. Uwaga! Obsługa bezpośrednia klientów odbywa się w reżimie sanitarnym.

NFZ mieści się teraz w nowym biurowcu przy ul. Traugutta 55

Przez 18 lat klienci NFZ załatwiali sprawy w budynku przy ul. Joannitów 6. Teraz muszą kierować się do nowej siedziby, która została przeniesiona do biurowca przy ul. Traugutta 55. – Nowe miejsce zostało przygotowane tak, aby zapewnić jak najbardziej komfortową obsługę wszystkim osobom, a zwłaszcza tym z niepełnosprawnościami i małymi dziećmi – wyjaśnia Anna Szewczuk-Łębska, rzeczniczka dolnośląskiego NFZ.

Sala obsługi klientów jest otwarta w poniedziałki w godz. 8–18, a od wtorku do piątku w godz. 8–16. Porządek w kolejce zapewnia automat z numerkami. Należy z niego skorzystać zaraz po wej-

ściu do środka. Dla klientów przygotowano 11 stanowisk do obsługi bezpośredniej. Znajdziemy tu stoisko z blatem o regulowanej wysokości, które ma ułatwić kontakt osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich. Wśród innych udogodnień pojawiła się tzw. pętla indukcyjna dla niedosłyszących oraz tyflomapa dla niedowidzących. W budynku znalazły się też wydzielone pokoje do rozmów z klientami, których sprawy wymagają zapewnienia większej intymności, stanowisko dla osób, które chcą skorzystać na miejscu ze swojego Internetowego Konta Pacjenta oraz kąpek dla dzieci i osobny pokój dla opiekuna z dzieckiem.

Co załatwimy z doradcą?

- EKUZ
- potwierdzimy profil zaufany
- wyjaśnimy status ubezpieczenia
- zawrzemy umowę ubezpieczenia zdrowotnego
- uzyskamy informacje o skierowaniu na leczenie w uzdrowisku

Na wizytę można umówić się poprzez stronę internetową wrocławskiego oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia www.nfz-wroclaw.pl.

Michał Kurowicki

Wrocław rozmawia

Podczas kongresu wymienia się doświadczeniami

Jak skutecznie zapobiegać cyberprzemocy, dobre praktyki ochrony przyrody w mieście czy sieć poMOCY – to tylko niektóre tematy, które zostaną poruszone podczas V Kongresu Wrocławskich Organizacji Pozarządowych, który odbędzie się 19 listopada w Centrum Sektor 3 przy ul. Legnickiej 65.

– W tym roku pochylimy się przede wszystkim nad kryzysami. Mamy obecnie do czynienia z kryzysem uchodźczym, klimatycznym, gospodarczym, moralnym. Na panelu będziemy rozmawiać o lokalnych, wrocławskich wymiarach tych kryzysów i o szukaniu na nie rozwiązań – tłumaczy Grzegorz Tymoszyk z Fundacji Umbrella, współorganizator kongresu.

Kongres to doskonała okazja do spotkania się środowiska pozarządowego we Wrocławiu. – Spotykamy się już po raz piąty i z każdym rokiem coraz trudniejsza rzeczywistość przekonuje, że jest to wydarzenie ważne i potrzebne. Kongres jest świetną okazją, by wymienić się doświadczeniami. Wrocław nie będzie się rozwijał bez silnych organizacji pozarządowych – zaznacza Tadeusz Mincer, współorganizator kongresu z Fundacji na Rzecz Studiów Europejskich FEPS.

Program V Kongresu WOP

10–10.30: otwarcie kongresu; wystąpienie prezydenta Wrocławia,

Udział w wydarzeniu jest bezpłatny, organizatorzy proszą jednak o zarejestrowanie się

10.30–11.15: wykład inauguracyjny na kanwie książki „W Polsce, czyli wszędzie” – Edwin Bendyk, prezes Zarządu Fundacji Stefana Batorego, dziennikarz, publicysta, futurysta, **11.15–12:** panel dyskusyjny: Gmina Wrocław i NGO wobec wyzwań teraźniejszości i przyszłości, **12–13.30:** spotkania tematyczne

proponowane przez organizację i grupy branżowe NGO:

- Jak skutecznie zapobiegać i przeciwdziałać cyberprzemocy?, cz. 1; otwarte spotkanie GB NGO ds. Dzieci i Młodzieży
- Ochrona przyrody w mieście – dobre praktyki

■ Rekreacja i sport powszechnym priorytetem we Wrocławiu?

■ Win-win! Współpraca NGO z firmami odpowiedzialnymi społecznie; otwarte spotkanie GB ds. Ekonomii Społecznej

■ Otwarte spotkanie tematyczne GB NGO Kultura Wrocław

14.30–16: spotkania:

- Jak skutecznie zapobiegać i przeciwdziałać cyberprzemocy? cz. 2;
- Sieć poMOCY – po co NGO sięgają po środki UE i dlaczego niektóre tego nie robią?
- Konsultacje społeczne, partycypacja, współtworzenie – Fundacja Aktywny Senior, Fundacja na Rzecz Studiów Europejskich, Wydział Partycypacji Społecznej UMW,
- Jak ocalić nasze człowieczeństwo? Kryzys humanitarny na granicy Polska–Białoruś; Stowarzyszenie TRATWA, Fundacja Peryferie
- Dostępność jest już obowiązkiem – spotkanie grupy branżowej ds. osób z niepełnościami i dostępności

16–16.30: podsumowanie plenarne – przedstawienie dorobku spotkań tematycznych organizacji i grup branżowych

16.30–17: zakończenie kongresu i zasadzenie Drzewa Europy

Maciej Wołodko

Oferta organizacji w pigułce

W Polsce brakuje dobrej oferty NGO-sów dla biznesu chcącego angażować się społecznie – wynika z raportu „Filantropia korporacyjna w Europie Środkowo-Wschodniej”. Zarządca ma temu najnowsza publikacja Agencji Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej. W guidebooku zebrane zostaną oferty organizacji pozarządowych, kierowane do świata biznesu.

Powstająca we Wrocławiu publikacja ma ułatwić inwestorom zaangażowanie się w pożyteczne, prospołeczne projekty. Działania obywatelskie to dla części przedsiębiorstw i znanych marek chleb powszedni, a wręcz element korporacyjnej kultury. Okazuje się jednak, że z ich perspektywy wcale nie jest tak łatwo znaleźć w Polsce partnera społecznego. – Przewodnik planujemy wydać w formacie pdf, ze względu na łatwość aktualizacji dokumentu. Zapraszamy

do projektu NGO-sy, stowarzyszenia, organizacje, fundacje oraz Centra Aktywności Lokalnej – zachęca Weronika Mystek z ARAW.

Jakie informacje powinno zawierać zgłoszenie?

- zwięzły opis organizacji: kto? co? jak? dlaczego?
- opis konkretnego projektu, do którego poszukiwany jest partner: o co chodzi w projekcie? do kogo jest skierowany?

jego główny cel? **lub** opis profilu działalności: gdzie jest punkt styku między organizacją a biznesem?

- wypunktowane zasoby organizacji: know-how, kontakt z mediami, ambasadorzy,
- oczekiwania wobec biznesu.

Zgłoszenia (do 1000 znaków) w jęz. angielskim można przesyłać na adres: weronika.mystek@araw.pl.

Maciej Wołodko

KONSULTACJE SPOŁECZNE
POWIEDZ NAM, JAK...

Jakie działania w Gminnym Programie Rewitalizacji?
NARADA - DZIAŁANIA SPOŁECZNE 18.11.2021, godz. 17.30
Plac Grunwaldzki OD NOWA, ul. Skłodowskiej-Curie 63a
Zapisy wroc.city/narady
E-formularz do 31 grudnia

Jak pojedą autobusy elektryczne?
E-formularz do 16 listopada

SZCZEGÓLNY NA: www.wroclaw.pl/rozmawia

Komunikacja

Pl. Dominikański w remoncie – zmiany 6 linii MPK

13.11 (sobota) rozpoczyna się wymiana rozjazdów na skrzyżowaniu przy Galerii Dominikańskiej od strony pl. Społecznego. Stąd zmiany na liniach tramwajowych 2, 3, 4, 5, 10 i 33:

- tramwaje linii 2 pojadą od Dworca Głównego PKP przez ul. Małachowskiego, Pułaskiego, pl. Wróblewskiego, most Grunwaldzki do pl. Grunwaldzkiego,
- linia 3 będzie skrócona do przystanku „Park Staromiejski” przy skrzyżowaniu ul. Teatralnej, Skargi i Wierzbowej;
- „czwórka” i „dziesiątka” pojadą w obu kierunkach od pl. Dominikańskiego przez Halę Targową, pl. Bema, ul. Sienkiewicza, Wyszyńskiego i Szczytnicką do pl. Grunwaldzkiego;
- tramwaje linii 5 zostaną skierowane od Dworca Głównego przez ul. Kołłątajową do przystanku „Park Staromiejski” przy skrzyżowaniu ul. Teatralnej, Skargi i Wierzbowej;
- tramwaje linii 33 będą kursować od pl. Orłąt Lwowskich przez pl. Legionów, ul. Piłsudskiego, Małachowskiego, Pułaskiego, pl. Wróblewskiego do mostu Grunwaldzkiego.

Nowe przystanki na trasie K

13.11 na trasie przejazdu autobusów linii K zacznie działać dodatkowy przystanek „Mochackiego” przy skrzyżowaniu ulic Kamieńskiego i Mochackiego, gdzie mieści się Szkoła Podstawowa nr 20. Przystanek będzie funkcjonował „na życzenie”. Tego samego dnia zostanie wprowadzona zmiana statusu przystanku autobusowego „Bezpieczna” (ul. Obornicka z ul. Bezpieczną). Będzie to przystanek stały, a nie „na życzenie”. Linia pospieszna K kursuje z pętli Kamieńskiego na Gaj.

Kolejne tramwaje i elektryczne autobusy

Pierwszy z 46 kupionych dla Wrocławia Moderusów wyjechał z fabryki. Składy pojawią się na torach do 2024 r. MPK już zapowiedziało, że kupuje kolejne tramwaje, elektryczne autobusy i remontuje jeżdżące po Wrocławiu Skody.

Poznańska firma Modertrans dostarczy miastu kilkadziesiąt tramwajów za 372 mln zł. Planuje się, że będą one obsługiwać linie tramwajowe na Nowy Dwór i przez Popowice. Budowa tras pochłonie blisko pół miliarda złotych.

Wszystkie składy są w pełni niskopodłogowe i mają cztery wózki skrętne. Zaletą tych tramwajów są wykonane z włókna szklanego (odpornego na korozję) ściany boczne i czołowa. Z tego samego materiału korzysta się przy konstrukcji samolotów.

– Tramwaj Moderus Gamma 2 ma nowoczesny układ napędowy. Dzięki niemu mamy możliwość odzyskiwania energii. Gdy hamujemy wszystkimi osiami, to jednocześnie je napędzamy. Dzięki temu jazda jest płynna, a hamowanie bez szarpnięć – tłumaczy Jarosław Bakinowski, prezes Modertrans Poznań.

Kolejne zamówienia

MPK Wrocław planuje zakupić kolejne składy. W przetargu na dostarczenie 24 niskopodłogowych tramwajów wzięły udział dwie firmy: Modertrans Poznań i Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz SA. MPK może skorzystać z prawa opcji na zamówienie 40

Moderus Gamma 2 ma nowoczesny (zbliżenie w kółku) układ napędowy, który pozwala na odzyskiwanie energii

dotychczasowych zamówień. Oferty są analizowane.

Wrocławski przewoźnik na 24 nowe składy chce przeznaczyć 201,7 mln zł. Najbliżej tej kwoty jest PESA, która zaproponowała produkcję tramwajów za niewiele ponad 204 mln zł. Przy skorzystaniu z opcji dodatkowego zakupu kwota wzrośnie do 337,6 mln zł. Natomiast Modertrans oferuje nowe składy za 222,1 mln zł i 40 tramwajów w cenie 367,8 mln zł.

Nowe tramwaje mają być dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów. Dodatkowo pojazdy będą wyposażone w absorbery, czyli tłumiki hałasu.

Cena połową oceny ofert

MPK podkreśla, że cena stanowi 49 proc. kryterium oceny ofert. Pozostałe dotyczą: okresu gwarancji, poziomu hałasu, nacisku osi czy wyposażenia tramwaju.

Nowe tramwaje mają przyjechać do Wrocławia w ramach trwającej TORYwoluacji. Przewoźnik prowadzi również przetarg na zakup 11 elektrycznych autobusów i program modernizacji tramwajów Skoda 16T. Niedawno wyremontowano 26 tramwajów typu 205 WrAs, które zyskały m.in. klimatyzację.

Piotr Bera

Nowowiejska i Jedności Narodowej – remont

Na ołbińskim torowisku zamontują rozjazd jak na pl. Jana Pawła II

MPK Wrocław rozpięło przetarg na remont torowiska na skrzyżowaniu ul. Nowowiejskiej i Jedności Narodowej. Wymienione zostaną tam rozjazdy i tuki.

Przebudowa torowiska zakłada wymianę mechanizmów nastawczych zwrotnic wraz z elektrycznymi napędami zwrotnic najazdowych i wymianę szaf sterowniczych. Pojawi się odwodnienie i ogrzewanie zwrotnic.

Najpierw wymienione zostaną rozjazdy od ul. Słowiańskiej, następnie od Namysłowskiej i Nowowiejskiej. Wyłoniony w przetargu wykonawca będzie miał na realizację zadania 97 dni od dnia rozpoczęcia robót budowlanych wymagających wyłączenia komu-

nikacji tramwajowej. Według planu, każdy z etapów samej wymiany torów ma potrwać 27 dni.

Harmonogram prac:

- od ul. Słowiańskiej – planowany termin wyłączenia komunikacji w dniach 5.02–4.03.2022 r.,
- od ul. Namysłowskiej – planowany termin wyłączenia komunikacji w dniach 5.03–1.04.2022 r.,
- rozjazd w ul. Nowowiejskiej – planowany termin wyłączenia komunikacji w dniach 2–29.04.2022 r.

Piotr Bera

Inwestycje

Na Krakowskiej kładą nowe torowisko

Jeszcze kilka tygodni potrwa przebudowa kilkuset metrów torowiska w ciągu ul. Krakowskiej. Inwestycja przeprowadzana jest przy okazji budowy Alei Wielkiej Wyspy. Tramwaje mają wrócić na Księżę na początku przyszłego roku.

– Aleja Wielkiej Wyspy to nie tylko nowa trasa, która powstaje dla samochodów. To także komunikacja zbiorowa, dzięki której zostanie wygenerowana nowa siatka połączeń na mapie Wrocławia – wyjaśnia Bartosz Nowak z Wrocławskich Inwestycji. – Pod wiaduktem na skrzyżowaniu al. Armii Krajowej z ul. Krakowską powstanie zintegrowany węzeł przesiadkowy, gdzie pasażerowie będą mogli przesiąść się do tramwaju – dodaje.

400 m nowych torów

Położono już tam 300 m nowego torowiska. Właśnie trwają prace przy jego betonowaniu. Na wysokości ul. Armii Krajowej na torowisko wjadą też autobusy MPK, które wrócą na jezdnię przy parku Wschodnim. Na tym jednak nie koniec – prac przy torach będzie znacznie więcej.

– Biorąc pod uwagę fakt, że torowisko i tak jest zamknięte, możemy skoordynować prace i dołożyć wykonawcy dodatkowe 100 m torów do wymiany w kierunku Księża Małego – mówi Bartosz Nowak.

Trwają prace przy betonowaniu nowego torowiska, dzięki temu wjadą na nie też autobusy MPK

Zanim położono torowisko, wykonano sporo prac pod ziemią. – Wcześniej przebudowaliśmy większość sieci podziemnych, np. kanalizację deszczową, elektroenergetyczną i teletechniczną. Rozmontowaliśmy już stare torowisko i przełożyliśmy trakcję tramwajową na nowe miejsce – wyjaśnia Tomasz Czajka, zastęp-

ca dyrektora kontraktu ze spółki Banimex Będzin, która realizuje inwestycję.

Prace przy budowie AWW idą pełną parą

Przypomnijmy, że całkowity koszt budowy Alei Wielkiej Wyspy to 234 mln zł. W ramach

prac zostaną wybudowane przeprawy nad rzekami Odrą i Oławą, a sama trasa połączy ul. Krakowską z ul. Mickiewicza.

Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem, cała inwestycja będzie gotowa w 2023 roku.

Piotr Bera

Rusza budowa osiedla Leśnica IX

To będzie największa inwestycja TBS Wrocław na przestrzeni ostatnich lat. Spółka wybuduje osiedle Leśnica IX. W 12 nowych budynkach znajdzie się 301 mieszkań na wynajem i 10 lokali usługowych. Rozstrzygnięty został już przetarg na wykonawcę, którym został warszawski ZAB-BUD sp. z o.o. Koszt budowy to ok. 81,5 mln zł. 4 listopada została podpisana umowa z wykonawcą na realizację inwestycji.

Osiedle powstanie na działce położonej między ulicami: Marszowicką, Dolnobrzeską, Błońską i Uraską, w sąsiedztwie istniejących nieruchomości TBS-u Wrocław. Budowa zakończy się w 2023 r.

Nowe budynki w Leśnicy będą miały trzy kondygnacje. Przy założeniu, że do każdego z mieszkań wprowadzi się trzyosobowa rodzina, z inwestycji może skorzystać nawet 1000 osób. Każdy z 12 budynków zostanie wyposażony w niezależną instalację fotowoltaiczną. Osiedle ma być zatopione w zieleni. Projektanci sięgnęli po nietypowe rozwiązania, by stworzyć dla mieszkańców przyjemne miejsce do życia.

Odnowione polichromie zdobią kamienicę przy Prądyńskiego

Pochodzące z XIX i XX w. unikatowe polichromie zostały odkryte podczas remontu kamienicy przy ul. Prądyńskiego 30. Teraz, odrestaurowane dekoracje zdobią wnętrze gminnego budynku i są jego unikatową wizytówką.

– Odświeżone polichromie stanowią cenny, z punktu widzenia konserwatorskiego, przykład secesyjnych dekoracji. Widać na nich złożone elementy roślinne: kwiaty, gałązki czy liście wplecione w ornament geometryczny – opowiada Ewa Kuśnierz-Zawadowska, konserwator dzieł sztuki.

Polichromie można zobaczyć na ścianach i sufitach w sieni oraz na klatce schodowej budynku. Jedna z dekoracji pochodzi z XIX w. i ma kształt szerokiego pasa, o motywach splecionych gałązek i liści oliwnych. Całość zamyka

listwa sztukateryjna złożona ze stylizowanych gałązek i owoców winorośli. Z kolei XX-wieczna polichromia na ścianach zachowała się tylko w stanie szczątkowym, nie widać wyraźnego motywu w całości.

Prace konserwatorskie nie wpłynęły na przebieg i tempo prac remontowych kamienicy. Wykonano już remont części stropów, dachu i poddasza. Wymieniono stolarkę okienną i drzwiową, nową wentylację i instalację domofonową, elektryczną, wodociągową oraz kanalizacyjną.

– Można już zobaczyć piękną, odnowioną elewację budynku. W sześciu lokalach powstały nowe łazienki, wymieniliśmy też bramę główną kamienicy oraz wyremontowaliśmy dwa pustostany. Teraz trwają jeszcze prace na klatce schodowej – wylicza Katarzyna Galewska z Wrocławskich Mieszkań.

Zakończenie prac planowane jest na koniec listopada 2021 r. Kamienica jest rewitalizowana dzięki dotacji unijnej. Wartość inwestycji to ok. 1,6 mln zł.

Monika Dubec

TOMASZ HOŁOD

WROCŁAW TV

Tak prezentują się dekoracje malarskie po odrestaurowaniu

Z miasta

Wrocław jest Miastem Sprawiedliwości Naprawczej

Wrocław jako pierwszy w Polsce i 10. na świecie otrzymał tytuł Miasta Sprawiedliwości Naprawczej. Co to znaczy? Że stawiamy na dialog i porozumienie. Dlatego mamy pogotowie mediacyjne, mediacje w szkołach, a także autorski program wykonywania prac społecznych przez więźniów.

Po raz pierwszy terminu Miasto Sprawiedliwości Naprawczej użyto w 2010 r. podczas II światowej konferencji sprawiedliwości naprawczej (II RP World Conference: Restorative Practices Across Disciplines) w celu określenia charakteru angielskiego miasta Hull. Teraz mianem Miasta Sprawiedliwości Naprawczej mogą tytułować się także: Bristol, Brighton i Hove, Leuven, Como, Tempio Pausania, Whanganui, Oakland, a teraz do tego grona dołączył Wrocław.

Najlepiej polubownie

– To dla Wrocławia zaszczyt, że dołącza do elitarnego grona Miast Sprawiedliwości Naprawczej – podkreśla Bartłomiej Ciężkiński, doradca społeczny Prezydenta Wrocławia ds. tolerancji i przeciwdziałania ksenofobii. I wyjaśnia, że tytuł jest efektem pracy urzędników z Wrocławskiego Centrum Integracji, kuratorów zawodowych i mediatorów, którzy od kilku lat wdrażają ideę sprawiedliwości naprawczej w naszym mieście.

Jak? Upowszechniając polubowne rozwiązywanie sporów (media-

We Wrocławiu osobom z orzeczoną karą ograniczenia wolności organizowane są prace społeczne

cję), edukując i realizując projekt Wrocławskiego Centrum Sprawiedliwości Naprawczej, dzięki któremu co roku z wrocławskich murów i budynków znikają nienawistne napisy i znaki. To też zasługa wielu zaangażowanych wrocławian, którzy zgłaszają urzędnikom te akty mowy nienawiści.

Usuwać mowę nienawiści

Sprawiedliwość naprawcza w praktyce: mediacje, mediacje rówieśnicze, konsultacje społeczne, prace społecznie użyteczne, czyli kara ograniczenia wolności w postaci wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne, w tym – we Wro-

clawiu – usuwanie elementów mowy nienawiści z przestrzeni miejskiej (w katalogu prac od 2016 r.).

Akcja w liczbach przedstawia się następująco:

- 5 tys. zlikwidowanych napisów (tylko w 2021 r. usuniętych zostało ponad 2 tys.

znaków mowy nienawiści w 361 lokalizacjach),

- 1300 osób skazanych, wykonujących prace społeczne – stan na dziś,
- 210 tys. zasądzonych godzin do odpracowania, ponad 90 tys. godzin odpracowanych w tym roku.

Wrocławskie Centrum Sprawiedliwości Naprawczej organizuje prace społeczne dla osób skazanych na karę nieizolacyjną ograniczenia wolności. Jest to inicjatywa samorządu miejskiego (Wrocławskie Centrum Integracji) i kuratorskiej służby sądowej okręgu wrocławskiego.

Stawiają na dialog

Wrocław wspiera różnorodne działania, których wspólnymi celami są dialog i nawiązywanie relacji. Dlatego mamy takie programy, jak: Ambasadorzy Dialogu w szkołach, Targi Edukacji Międzykulturowej, Przejście Dialogu (Przejście Świdnickie), Akademia Twórczych Inicjatyw Obywatelskich, Wrocławska strategia dialogu międzykulturowego 2018–22, Mikrogranty.

Redakcja

Usuń azbest i zawnioskuj o 100-proc. zwrot kosztów

Wzór deklaracji znajdziesz na l.wroclaw.pl/usuwanie-azbestu

We Wrocławiu zalega jeszcze nawet 3 tys. ton eternitu. Rozpadający się azbest jest rakotwórczy. Jeśli usuniesz go ze swojej posesji, możesz dostać całkowity zwrot wydatków.

Eternit, czyli materiały azbestowo-cementowe, stosowano w całej Polsce od lat 60. ub. wieku. Doskonale nadawał się na dachy i elewacje, a także na rury. Jest ogniotrwały, odporny na deszcz i ścieki. Nieuszkodzone pokrycia eternitowe na budynkach są stosunkowo bezpieczne. Ale gdy zaczynają się rozpadać, a następuje to po 20–50 latach od wyprodukowania, mają chorobotwórczy wpływ na ludzkie płuca.

Wrocław od 10 lat prowadzi program usuwania azbestu. By wziąć udział w nowej edycji, należy do 31.01.2022 r. złożyć wniosek. Wtedy można dostać do 100 proc. dofinansowania na demontaż wyrobów azbestowych, ich transport

i unieszkodliwienie na składowisku. Prace będą realizowane przez wykonawcę wybranego przez miasto w trybie zamówienia publicznego.

Od 2012 r. usunięto w ramach programu już ok. 1200 ton wyrobów azbestowych z 536 wrocławskich nieruchomości. W lipcu 2021 zaczęto aktualizować inwentaryzację. Dane sprzed aktualizacji wskazywały, że do usunięcia jest jeszcze ok. 2,8 tys. ton wyrobów azbestowych. Tylko w tym roku z Wrocławia usunięto 73 t azbestu z 43 posesji. Całkowity koszt zadania wyniósł 133 tys. zł, z czego ponad 20 tys. zł to dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Łączny

koszt programu za lata 2012–21 to 1,1 mln zł, w tym 760 tys. zł to koszty poniesione przez WFOŚiGW, a 337 tys. zł – przez Wrocław.

Azbest ma zniknąć w Polsce do 2032 r. Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów jest obowiązkiem właściciela nieruchomości. Nie musi on płacić z własnej kieszeni – wystarczy złożyć wniosek w programie usuwania azbestu. Jak to zrobić? Deklaracje i załączniki należy przesłać pod adres: Wydział Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego Wrocławia ul. Hubska 8–16, 50–502 Wrocław. W razie pytań, można zatelefonować: 71 799 67 00.

Redakcja

Poznaj 30 Kreatywnych Wrocławia 2021

Talent, wrażliwość i ciężka praca, by marzenia przekuć w konkret. W czwartek, 4 listopada, nagrodzono tegorocznych kreatywnych. Tym razem udało się spotkać podczas gali w hotelu The Bridge, także z tymi, którzy w ubiegłym roku z powodu pandemii mogli zaprezentować się tylko online.

Za nami 7. gala nagrody 30 Kreatywnych Wrocławia. W poprzednich sześciu edycjach nagrodzono ponad 180 osób i zespołów w czterech kategoriach (biznes, kultura/sztuka/design, nauka, społeczeństwo/miasto).

– Ambicją portalu www.wroclaw.pl, ARAW-u i Miasta Wrocław jest łączenie różnych światów, budowanie platformy wymiany wiedzy, doświadczenia, co przysłuży się bardziej dynamicznemu rozwojowi miasta – mówiła Magdalena Okulowska, prezes ARAW-u. – Nasi laureaci posiadają wszystkie cechy, jak talent, pracowitość, wrażliwość, ale i coś jeszcze – odwagę i wolę, aby marzenia przekuć w konkret – podkreślała podczas gali.

Wrocławskie DNA

Podczas uroczystości wręczenia nagród w hotelu The Bridge na Ostrowie Tumskim wokalistka Teatru Muzycznego Capitol Emose Uhumwangho zaśpiewała o Wrocławiu, że nieważne skąd jesteś „tu nasz dom, tu nasze serce”. Podobnie o swoim Wrocławiu mówiło w podziękowaniach wielu tegorocznych laureatów.

– Mówi się, że Wrocław to miasto krasnali, ale dla mnie to miasto olbrzymów – podkreślała dr Maja Krefft, psychiatra dzieci i mł-

Kreatywnych nie było tylko 30, bo nagrodzono także zespoły. Galę poprowadził tradycyjnie Paweł Gołębski, a zagrał DJ Gambit

dzieży. A o tym, że: – Wrocław zdecydowanie ma energię i daje energię – mówił dr inż. Wojciech Wodo, który bada cyberprzestrzeń.

Ceramiczka Janina Myronowa nie mogła być osobiście, ale w liście napisała, że Wrocław jest jej miastem i jest bardzo szczęśliwa, że dzięki cudownym ludziom, którzy ją otaczają, jej marzenia spełniają się właśnie tutaj. „Bardzo się cieszę, że mogę tworzyć we Wrocławiu. – Słuchanie odgłosów tego

miasta jest dla mnie ogromną inspiracją” – podkreślał w swoim liście z podziękowaniami Piotr Damasiewicz, wrocławski trębacz i aktywista.

Aktywna seniorka, młodzi z pomysłami

Podczas gali mocno oklaskiwani byli absolutnie wszyscy laureaci, ale szczególnie wzruszający był materiał poświęcony Janinie Matejuk, filmowiec amator, która dokumentowała życie miasta od lat 80. Nagrodzona dziękowała tym, którzy zgłosili ją do plebiscytu i wysłała pozdrowienia dla emerytów, życząc im, aby mieli odwagę realizować najskrytsze marzenia i pasje.

Po uroczystości do pani Janiny ustawiła się prawdziwa kolejka fanów, którzy chcieli ją poznać. Wśród nowych wielbicielek były ubiegłoroczne kreatywne: Emilia Czuryk i Milena Tyczyńska, które przyznały, że czekały na galę i spotkanie z ciekawymi ludźmi, co było niemożliwe w ubiegłym roku.

Tatiana Iwanow z Fundacji „Za Wolność Naszą i Waszą” wywołała prawdziwy aplauz, dziękując

w imieniu wszystkich Białorusinów z Wrocławia i Dolnego Śląska za wsparcie, które codziennie otrzymują i zawołała na końcu z nadzieją: „Żywie Biełaruś”.

Z małą pomocą każdemu może się udać

Laureaci w podziękowaniach zaznaczyli, że liczą na pomoc miasta w realizacji przedsięwzięć. Alan Weiss, który wyszukuje miejsca, gdzie można znaleźć ponemieckie płyty nagrobne, i pragnie, by powstało z nich lapidarium, zaznaczył, że ma nadzieję, iż teraz będzie mógł współpracować w tym projekcie z miastem. A Stowarzyszeniu Ochrony Zwierząt EKO-STRAŻ marzy się wielki azyl z zapleczem weterynaryjnym.

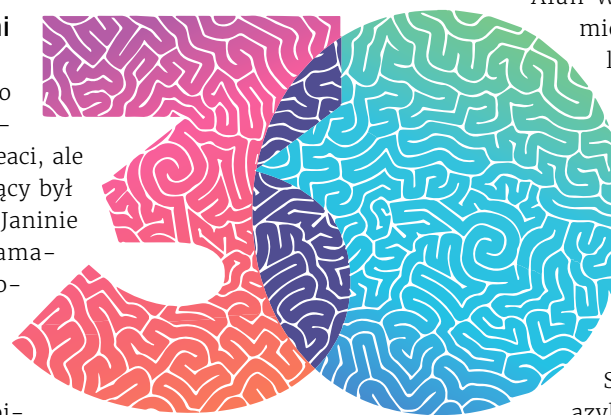
W związku z niespełnieniem wymogów formalnych przez jednego z Kreatywnych w tym roku przyznano nagrody 29 laureatom.

Całą galę można było oglądać na żywo w internecie. Na język migowy transmisję tłumaczyły Agata Mazieńczyk i Elżbieta Resler. Sylwetki wszystkich tegorocznych Kreatywnych oraz nagrodzonych w poprzednich edycjach można zobaczyć na stronie www.wroclaw.pl/30-kreatywnych-wroclawia.

Magdalena Talik

Emose Uhumwangho występowała, czym jest dla niej Wrocław

A przedsiębiorca branż kreatywnych Radosław Miszczak namawiał: – Chciałbym was zachęcić, bo we Wrocławiu jest mnóstwo kreatywnych osób, abyście je dostrzegli w otoczeniu, doceniali i wspierali na tej ekscytującej i wyboistej ścieżce życiowej, jaką sobie wybrali, bo to nie tylko kwestia kreatywności, aby tą ścieżką podążać, ale i ekspozycji na ryzyko. Z kolei Krzysztof Jarzyna, praktyk w branży automotive, nagrodę zadedykował żonie, która na co dzień znosi jego kreatywność i sporo poświęciła, aby mógł się zawodowo rozwijać.

Społeczeństwo/Miasto

**Stowarzyszenie
„Serce Szczepina”**

Stowarzyszenie to oddolna inicjatywa mieszkańców, których łączy marzenie, aby zmienić Szczepin w osiedle, gdzie dużo się dzieje i wspaniale się żyje.

**Fundacja
„Za Wolność Waszą i Naszą”**

Fundacja pomaga m.in. represjonowanym Białorusinom i krzewi białoruską, ukraińską i rosyjską kulturę wśród mieszkańców Wrocławia i Dolnego Śląska.

Alan Weiss

Wrocławianin wyszukuje miejsca, gdzie można się natknąć na porzucone poniemieckie płyty nagrobne, aby ocalić je od zapomnienia.

Foodsharing Wrocław

Stawiają i dbają o jadłodzielnie, czyli specjalne lodówki, ratują jedzenie oraz zwracają uwagę na problem marnowania żywności w naszych czasach.

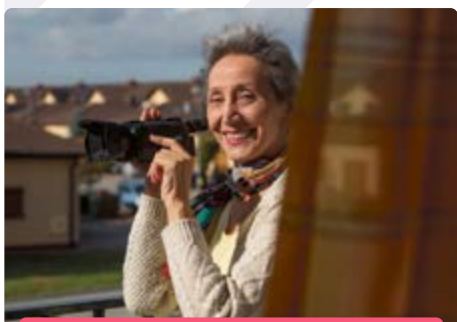
Rafał Mikołajczyk

Współzałożyciel i prezes Fundacji Moc Pomocy, wspierającej osoby, które straciły sprawność po amputacji, urazie rdzenia kręgowego, po wypadku lub chorobie.

Ekostraż

Stowarzyszenie Ochrony Zwierząt każdego roku leczy, rehabilituje i pomaga znaleźć dom ponad 1300 zwierzętom domowym i dzikim na terenie Dolnego Śląska.

Janina Matejuk

Udowodniła, że na prawdziwą pasję nigdy nie jest za późno. Pierwszy film fabularny zrobiła po siedemdziesiątce i wygrała konkurs filmowy.

Dorota Mołodyńska-Küntzel

Pracuje w organizacji pozarządowej – Stowarzyszeniu Diversja, którego celem jest edukacja o różnorodności, gdzie zajmuje się m.in. Żywą Biblioteką.

Kultura/Sztuka/Dizajn

Tomasz Urbanowicz

Jego dzieła ze szkła są znane w Polsce, na świecie i fotografowane do prestiżowych albumów. Zrobił m.in. szklany portal Pałacu pod Błękitnym Słońcem.

Piotr Damasiewicz

Trębacz, kompozytor, aktywista – podróżuje – krajoznawczo i duchowo, spełnia się jako edukator, a jego największym marzeniem jest samodoskonalenie.

NOWY ŻŁOTY

Magdalena Kreis i Yuriy Biley są kuratorami i inicjatorami galerii NOWY ŻŁOTY – niewielkiej przestrzeni, w której prezentowali prace młodych artystów.

Less Is Lessie

Zespół tworzący muzykę ilustracyjną z elementami progresywnego rocka. W utworach wykorzystuje nagrania z wrocławskich ulic, tramwajów, miejsc publicznych.

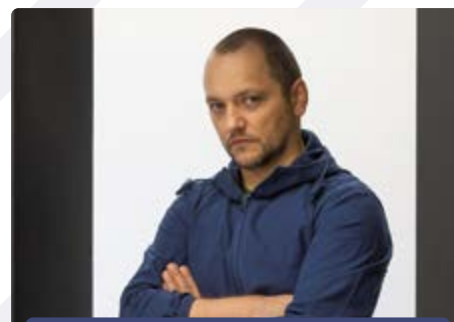
Zespół Brave Kids

Zapraszają dzieci z różnych zakątków świata, by w pracy artystycznej stworzyły kolorowy świat, ucząc się przy okazji tego, z czym dorośli ciągle miewają problemy.

Janina Myronowa

Artystka ukraińsko-polska, której prace są już w kolekcji Muzeum Narodowego we Wrocławiu. Zajmuje się ceramiką od małych form po 2,5-metrowe rzeźby.

Łukasz Rusznica

Fotograf, kurator wystaw oraz dyrektor artystyczny tegorocznej edycji TIFF Festival. Na co dzień prowadzi galerię fotograficzną „Miejsce przy Miejsku 14” na Nadodrze.

Zespół „Teatru na faktach”

Tworzą go reżyserzy, aktorzy, muzycy, scenografowie, dziennikarze, a centrum całego przedsięwzięcia jest wrocławski Instytut im. Jerzego Grotowskiego.

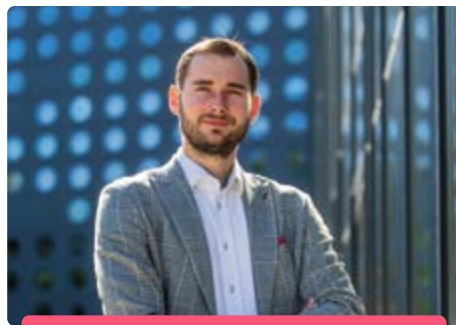

Nauka

**prof. dr hab. inż.
Andrzej Białowiec**

Kierownik Katedry Biogospodarki Stosowanej oraz lider Wiodącego Zespołu Badawczego Waste and Biomass Valorization Group na Uniwersytecie Przyrodniczym.

dr inż. Wojciech Wodo

Adiunkt Politechniki Wrocławskiej przygląda się szeroko zagadnieniom cyberprze-strzeni – zarówno okiem naukowca, jak i użytkownika systemów i usług cyfrowych.

Wojciech Szlasa

Student Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego. Laureat Studenckiego Nobla w kategorii „medycyna i farmacja” i stypendysta Ministra Nauki i Edukacji.

prof. Marcin Wodziński

Badacz historii i literatury żydowskiej, twórca i kierownik Katedry Judaistyki im. Tadeusza Taubego Uniwersytetu Wrocławskiego. Autor „Chasydyzmu. Atlasu historycznego”.

dr Maja Krefft

Specjalistka psychiatrii dzieci i młodzieży. Zajmuje się poradnictwem psychiatrycznym u dzieci z chorobami neurorozwojowymi oraz rzadkimi.

dr Anna Oleszkiewicz

Uznana na świecie badaczka ludzkiego węchu. Współpracuje z Kliniką Leczenia Węchu i Smaku w Dreźnie, kształci i zaraża pasją naukową swoich studentów.

**prof. dr hab. inż.
Ewa Burszta-Adamiak**

Pracownik badawczo-dydaktyczny w Instytucie Inżynierii Środowiska na Uniwersytecie Przyrodniczym. Specjalizuje się w inżynierii wodnej i sanitarnej.

Biznes

Radek Miszczak

Przedsiębiorca, startupowiec, didżej, bloger, dziennikarz, autor książek. Człowiek orkiestra, który robi w życiu tyle, że ma problem, by podać zawód, który wykonuje.

Krzysztof Jarzyna

Praktyk branży automotive z wieloletnim doświadczeniem menedżerskim. Propagator kojarzenia lokalnego biznesu z dużymi koncernami, z których się wywodzi.

Zbigniew Żelazny

Ekspert z zakresu pojazdów autonomicznych, elektromobilności, inżynier konstruktor, wynalazca. Autor książki „Jak zbudować dom do 35 mkw”.

**Urszula Dytko
Majestic Boards**

Współzałożycielka Majestic Boards – firmy, która zajmuje się produkcją elektrycznych longboardów – łączącą nowatorskie technologie z handmadem.

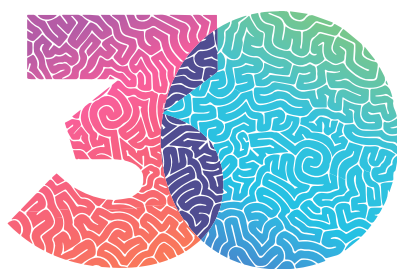
Kamila Małolepsza

Prowadzi BEZ PUDŁA – pierwszy we Wrocławiu i jeden z pierwszych w Polsce sklep typu zero waste, w którym produkty na wagę zapakujemy do własnych pojemników.

Czokoladziarnia Olsi

Manufaktura czekolady przy ul. Traugutta 144 to rodzinny zakład, który prowadzą Olga i Dmitriy z Białorusi. Zostawili życie w Mińsku i przeprowadzili się do Wrocławia.

Kreatywnych Wrocławia 2021

LAUREACI

Nasze osiedla

Zapisz się na spacer po Ołbinie

Jesienny spacer będzie idealną okazją, aby nawiązać nowe sąsiedzkie znajomości lub pogłębić już te istniejące. Spacer zaplanowano na 20.11 (sobota), przy kubku gorącej kawy lub herbaty, którą przygotowuje stowarzyszenie Żółty Parasol. Start o godz. 10 przy ul. Prusa 37-39. Spacer będzie prowadzony szlakiem „Mapy Ołbina przyjaznej dla rodzin z dziećmi”, która powstała dzięki współpracy rodziców w ramach projektu „Ołbińskie Bąbelki – osiedlowe spotkania rodzinne” realizowanego podczas 25. Edycji Mikrograntów. Zapisy poprzez formularz: l.wroclaw.pl/spacer-zapisy.

Ukochaj osiedle – akcja sprzątnia

Rada osiedla Maślice wraz z radą rodziców Szkoły Podstawowej nr 26 i Maślickim Centrum Wolontariatu zachęcają do udziału w wydarzeniu „Ukochaj Osiedle! 11 listopada pożytecznie”. Spotkanie zaplanowano na Dzień Niepodległości na godz. 11.11, zbiórka przy Kalejdoskopie (drewniana konstrukcja przy stawie koło ul. Maślickiej). Sprzątnięty będzie teren zielony wzdłuż rzeki Ługowiny, między ul. Maślicką a Ślężoujście. Worki na odpady zapewnia organizator, trzeba przynieść ze sobą jedynie rękawiczki do sprzątnia.

Targi Jedyne w swoim Rodzaju

To największe targi rzeczy wyjątkowych w Polsce. Mają wspierać i promować utalentowanych twórców i ich niespotykane pomysły oraz ludzi z pasją, którzy tworzą niepowtarzalne produkty. Będzie można kupić m.in. ceramikę, produkty zero waste, ubrania, biżuterię, rośliny, kosmetyki naturalne czy inne rzeczy handmade. Targi odbędą się w najbliższy weekend (13-14.11) w Hali Stulecia. Wstęp 10 zł, dzieci do lat 7 – bezpłatnie.

CAŁY WROCŁAW

Gdzie sprawdzimy, co słychać na osiedlu?

Jeśli chcesz być na bieżąco z wydarzeniami w swojej okolicy lub zaangażować się w życie na osiedlu, podpowiadamy, gdzie szukać informacji. Sposobów jest wiele, bo radni osiedlowi są dostępni nie tylko pod numerem telefonu.

We Wrocławiu mamy 48 osiedli. Podczas ostatnich wyborów, które odbyły się 17 października, wybraliśmy 786 radnych. Warto ich poznać i zobaczyć, czym się zajmują.

Co w trawie piszczy?

Dbają, by osiedle, na którym mieszkasz, się rozwijało. Pośredniczą między mieszkańcami a władzami miasta. Mogą wystąpić o dotacje na działania na rzecz mieszkańców, np. zamontowanie progów zwalniających, utworzenie przejść dla pieszych czy ławeczek. Wspierają też działania budujące lokalne więzi, zachęcają do integracji mieszkańców i organizują np. pikniki rodzinne oraz inne spotkania tematyczne.

Dzięki takim inicjatywom mieszkańcy mają szansę się wzajemnie

poznać. To w skrócie rola radnych osiedlowych. Jeśli chcesz wiedzieć „co w trawie piszczy?” na twoim osiedlu, radni pomogą.

Przyjaźni pomocnicy

Rady osiedla uruchamiają coraz więcej kanałów, dzięki którym mieszkańcy mają ułatwiony kontakt z radnymi i mogą być na bieżąco z tym, co dzieje się na osiedlu.

– Rada osiedla ma trzy gabloty informacyjne, stronę internetową, profil na Facebooku, a nawet na Instagramie. Zauważyliśmy, że mieszkańcy są coraz bardziej zaangażowani. A my jesteśmy dla nich taką pierwszą pomocą osiedlową – uśmiecha się Barbara Rogalińska wybrana do rady osiedla Tarnogaj.

Barbara Rogalińska podpowiada, gdzie szukać wieści z osiedli

Oprócz tego mieszkańcy zakładają na Facebooku grupy osiedlowe. Działają tu też Wrocławskie Forum Osiedlowe. To miejsce współpracy i wymiany informacji. Znajdziecie tu wiadomości z osiedli – lokalne

wydarzenia oraz inicjatywy. Jeśli w twojej okolicy dzieje się coś ciekawego, wartego uwagi – możesz odezwać się do założycieli WFO.

Paulina Czarnota

OŁBIN

Ptaki z okolicy na muralu w bramie

Kos, sierpówka, sikorka bogatka czy jerzyk obsiadły ścianę bramy bloku przy ul. Gdańskiej. „Ptaki z okolicy”, bo taką nazwę nosi nowy mural, nie tylko ozdobią budynek, ale też zachęcą przechodniów do zgłębienia wiedzy o przyrodzie.

Przejście między ul. Gdańską na Ołbinie a podwórkiem (vis a vis bazy straży pożarnej) ozdabiają murale dotyczące okolicy. Jesienią 2017 r. na zlecenie Rady Osiedla Ołbin zamalowano jedną ścianę. Ta część ma dwa moduły. Pierwszy to schematyczny plan okolicy z ogródkami działkowymi jako jego centrum. Druga przedstawia motywy związane z budowlami i instytucjami działającymi w otoczeniu. Ich autorką jest Aleksandra Abramik.

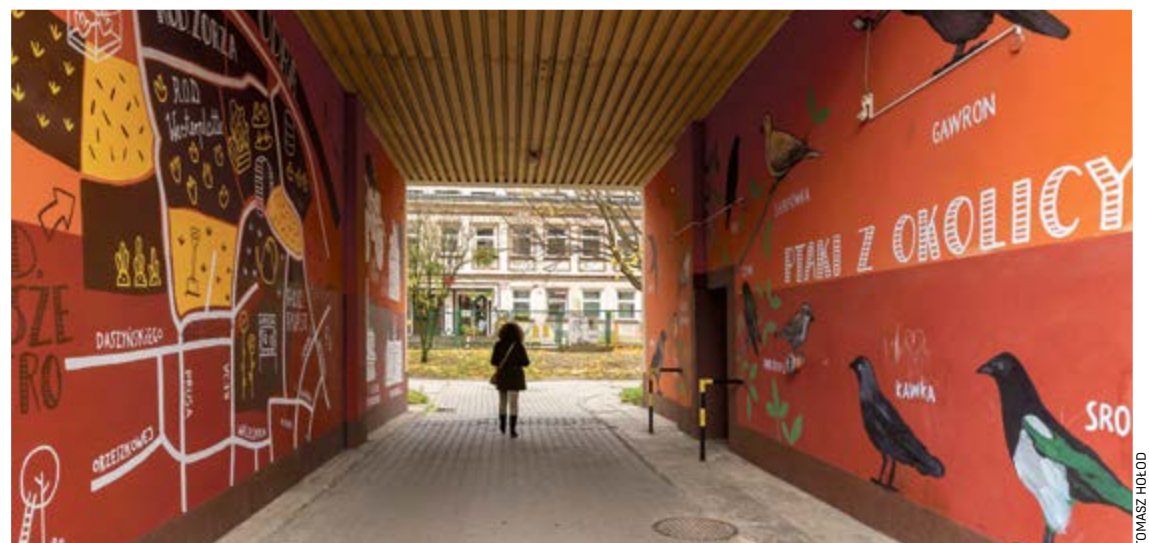
Znajdziemy tam m.in. zabytkowy wóz straży pożarnej, która swoją bazę przy ul. Gdańskiej ma już od ponad stu lat. Jest też bryła budynku dawnego zakładu Fundacji Heimennów. Powstał on jako dom opieki dla ubogich, a dzisiaj znajdują się w nim apartamenty.

Drugą ścianę bramy ozdobią od niedawna ptaki. To kilkanaście gatunków, które najczęściej można zobaczyć w tej części

miasta. Jest kos, gawron, wróbel, szpak oraz kilka innych. Malunek ozdobi i popularyzuje wiedzę o przyrodzie. W podwórku, do

którego prowadzi przejście, działa przedszkole.

Tomasz Wysocki

Autorem ptasiego muralu jest Antek Wajda – malarz, rysownik, absolwent wrocławskiej ASP

WIĄZÓW

Okolice sprzyja relaksowi i miłośnikom wędkowania

Do Wiązowa można się wybrać na spacer po zabytkowym Rynku i jego okolicy albo spakować wędki i zasadzić się na wzdregę, szczupaka lub płoć nad stawami w Kalinowej i Wyszonicach. Miłośnicy sztuki sakralnej i pałaców powinni zwiedzić także pobliskie miejscowości.

#odwiedź

**DOLNY
ŚLĄSK**

Pierwsze wzmianki o osadzie przy przeprawie przez rzekę Oławę pochodzą z połowy XII w. Wiązowski Rynek i odchodząca od niego siatka ulic wytyczono 100 lat później. Inicjatorem rozbudowy Wiązowa był biskup wrocławski Tomasz I. Miasteczko należało do dóbr wrocławskich biskupów aż do początków XIX w. Kartusze herbowe kolejnych książąt Kościoła można oglądać na ścianach wiązowskiego ratusza.

Obecny wygląd ratusza to efekt przebudowy XVII-wiecznego budynku, którą przeprowadzono w latach 70. XIX w. Wcześniej siedziby władz miejskich były niszczone podczas kolejnych wojen. W centrum Wiązowa jest więcej interesujących miejsc do obejrzenia, ponieważ cały układ urbanistyczny jest wpisany do rejestru zabytków.

Od Mikołaja do Floriana

Amatorzy architektury sakralnej nie poczują się zawiedzeni. W kościele pw. św. Mikołaja w Wiązowie podziwiać można barokowe elementy wnętrza: ołtarz, ambonę, chrzcielnicę. Naj-

URZĄD GMINY WIĄZÓW (2)

duże się tu również

gotycka rzeź-

ba prezentująca postać biskupa, a w kruchcie nagrobki z XVI i XVIII w.

Na kościółki z kilkusetletnią historią trafimy także w Częstochach, Kłosowie, Jaworowie, Kucharzowicach. Szczególnie należy zwrócić uwagę na świątynię pod wezwaniem św. Floriana w Starym Wiązowie, w której zachowały się elementy gotyku i baroku.

Po spacerze przez zabytkowy Rynek w Wiązowie można odpocząć nad wodą w Kalinowej

Do pałacu po zdrowie

W gminie Wiązów trafimy także na kilka interesujących XIX-wiecznych pałaców. Wrażenie robi zespół pałacowy w Jędrzychowicach, wzniesiony w 1846 r. dla Wilhelma Oswalda von Reibnitz przez mistrza budowlanego, przyjaciela rodziny, Rudolpha von Rosenberg-Lipńskiego.

Jędrzychowice należały do rodu von Reibnitz od roku 1778. Na terenie majątku stała już wówczas siedziba szlachecka – nowy pałac wzniesiono, wykorzystując jego fundamenty. W roku 1869 majątek przeszedł na własność rodu von Paczensky, następnie od 1886

do 1945 r. zarządzała nim rodzina von York. W latach 60. XX w. przeprowadzono zmiany we wnętrzu pałacu, założono nowe schody, przemurowano belweder. W ostatnim czasie pałac poddany został kompleksowemu pracom remontowym i konserwatorskim. Interesujące neorenesansowe pałacyki są także we wsiach Łojowice i Wawrzyszowie.

gę. Natomiast nad nieco ponad 3-hektarowy zbiornik Wyszonic warto się wybrać, aby zapolować na wzdregę, szczupaka albo płoć.

Na sumę do Kalinowej

W okolicy Wiązowa są miejsca, które sprzyjają relaksowi nad wodą. W nieckach wyrobisk po kopalniach kruszywa powstały niewielkie zbiorniki. Malowniczo położone, uzbrojone w pomosty, kładki i miejsca na pikniki, spełniają wszystkie warunki wymagane przez wędkarzy.

W zbiorniku Kalinowa trafić można na karasia, karpia, ale i sumę oraz szczupaka i tołpy-

Jak dojadę?

Z Wrocławia do Wiązowa jest ok. 40 km, podróż trwa koło godziny. Najszybciej ten odcinek pokonamy trasą A4 w kierunku Katowic. Na węźle Brzezimierz należy zjechać na drogę nr 396 i ruszyć w stronę Wiązowa.

”

Jerzy Krochmalny,
burmistrz gminy Wiązów

Gmina Wiązów ma do zaoferowania wspaniałe i urokliwe miejsca. W ostatnich latach liczne działania pozytywnie zmieniły jej oblicze. Jako mieszkańcy jesteśmy dumni zwłaszcza z odrestaurowanego Rynku, gdzie można odpocząć, podziwiając budynek odnowionego ratusza. Z jego wieży rozciąga się zachwycająca panorama. Poza samym Wiązowem, okoliczne wsie dają możliwość podziwiania licznych pałaców i innych zabytków. Trasy rowerowe szlakiem „NATUROWE trasy pieszo-rowerowe” to szansa na aktywny wypoczynek, w trakcie którego można cieszyć się z walorów przyrodniczych gminy.

Dla mieszkańca

Ósmy raz pojedzie na wschód Paczka dla Lwowiaka

Żywność, artykuły higieniczne, środki czystości, zabawki dla dzieci – to wszystko można podarować osobom mieszkającym we Lwowie i jego okolicach, w tym naszym rodakom. Właśnie po raz ósmy ruszyła akcja „Paczka dla Lwowiaka”. Przed rokiem udało się zebrać blisko 19 tys. zł.

„Paczka dla Lwowiaka” to zbiórka najpotrzebniejszych artykułów dla osób z okolic Lwowa będących w trudnej sytuacji materialnej – rodzin z dziećmi, seniorów, wychowanków domów dziecka czy pacjentów hospicjum.

Pomoc dla dzieci i chorych

Wszyscy, którzy chcą ich wspomóc, mogą to zrobić przekazując żywność trwałą, artykuły higieniczne, produkty do dezynfekcji, środki czystości, maści przeciwoleżynowe, ale też zabawki, pieluchy czy środki higieniczne dla małych dzieci. To wszystko można przynosić do Centrum Historii Zajezdnia przy ul. Grabiszyńskiej 184. Zbiórka potrwa do 2 grudnia. Dwa dni później zebrane dary ruszą w podróż do Lwowa i okolic.

Potrzebujących można też wspomóc datkami, które można wpłacać do 20 grudnia na konto Fundacji im. św. Jadwigi z dopiskiem „Pomoc Lwów”.

Pamiętajmy o rodakach

Zebrane dary i pieniądze zostaną przekazane dzieciom z Do-

Numer konta fundacji l.wroclaw.pl/paczka-dla-lwowiaka

Ciężarówka z darami dla rodaków ze Lwowa i okolic pod VIII LO przy ul. Zaporoskiej, rok 2019

mowego Hospicjum przy Kate-drze Lwowskiej, podopiecznym Domu Miłosierdzia dla Seniorów w Brzuchowicach i potrzebującym rodzinom ze Lwowa i innych miejscowości.

– Wszelkie dary są niezwykle ważne i pożądane. Zebrane pieniądze również. Ale najważniej-

szą i równie wruszająca jest nasza pamięć o rodakach i o ludziach mieszkających daleko stąd, jednak niezwykle dla nas bliskich – podkreśla Kazimierz Pabisiak z Rady Dortmundzko-Wrocławsko-Lwowskiej Fundacji im. św. Jadwigi, która jest współorganizatorem akcji „Paczka dla Lwowiaka”.

Razem można więcej

Do akcji przyłączyły się także: Urząd Miejski Wrocławia, Metropolitalne Wyższe Seminarium Duchowne we Wrocławiu, Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne, Region Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”,

1 KS Śłęza Wrocław oraz Straż Miejska Wrocławia, która bierze czynny udział w gromadzeniu darów. Jak co roku w akcji biorą udział także przedszkolaki, uczniowie i nauczyciele z wrocławskich szkół.

Do końca świata

– Nie tak dawno kraje zachodnie pomagały nam, a od pewnego czasu to my możemy jeździć z darami na Wschód. Dlatego zamierzamy podtrzymywać tę tradycję do końca świata i o jeden dzień dłużej – deklaruje Jarosław Krauze, wrocławski radny.

Pierwszy transport z darami na Ukrainę wyruszył w 2014 r. – Wtedy wysłaliśmy paczki niewielkim busikiem. A teraz jeżdżą ciężarówki z ładunkiem 4-5 ton – z radością zaznacza Kazimierz Pabisiak.

Przed rokiem, w 7. edycji akcji, udało się zebrać blisko 19 tys. zł.

Akcji „Paczka dla Lwowiaka” patronuje prezydent Wrocławia Jacek Sutryk.

Katarzyna Wiązowska

Nie grab wszystkich liści – jeź też musi gdzieś spać

Wrocławska Ekostraż ma teraz pod opieką około 240 jeży

Sezon na grabienie liści rozpoczęty. Zarząd Zieleni Miejskiej we Wrocławiu namawia jednak, aby przy okazji pomyśleć o zwierzętach i część liści zostawić im na zimowy sen.

We wrocławskich parkach są wytypowane w tym celu odpowiednie strefy, a specjaliści zwracają uwagę, że takie ograniczone grabienie przynosi wiele korzyści.

Oczywiście opadłe liście należy zbierać ze ścieżek i chodników, żeby się nie poślizgnąć i nie potknąć. Wygrabiać należy także trawniki, bo trawa, gdy nie ma mrozów, rośnie, więc nie powinno się pozbawiać jej światła.

Mają mnóstwo składników mineralnych

Ważne jest także usuwanie liści z oczek wodnych, żeby nie opadały na dno i nie gniły. Zbierać i utylizować należy także liście

chorych drzew, np. kasztanowców zaatakowanych przez szrotówka kasztanowcowiaczka. Chodzi o zapobieganie przenoszeniu się patogenów. Natomiast między krzewami czy wokół drzew, liście nie tylko można pozostawić, ale nawet powinno się tak, w miarę możliwości, robić.

– Zdaniem naukowców z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, najwięcej składników mineralnych znajduje się w liściach, a także w drobnych i cienkich gałęziach drzew i krzewów. Grabienie liści przyczynia się do obniżenia urodzajności i żyzności gleby, dlatego tam, gdzie możemy sobie na to pozwolić, nie grabmy ich – apeluje

Jacek Mól, dyrektor Zarządu Zieleni Miejskiej we Wrocławiu.

Są schronieniem dla wielu gatunków

Liście przynoszą więcej korzyści: zatrzymują wilgoć i chronią glebę przed niekorzystnym ubijaniem. Dla drzew to ważne, szczególnie w czasie zimy, gdy nie ma śniegu. Ponadto liście są schronieniem dla wielu zwierząt. Zimują w nich nie tylko jeże, ale także owady, które są pożywieniem wielu ptaków. Umożliwiają też przetrwanie dżdżownicom, które przyczyniają się do spulchniania gleby.

Bartosz Moch

My wrocławianie

Wózkers Tomek chciałby dużo zarabiać – dla psów

Trwa kampania społeczna „To ja!”, przybliżająca codzienność osób z niepełnosprawnościami. Zadanie jest współfinansowane ze środków PFRON, w dyspozycji MOPS Wrocław i zlecone przez Gminę Wrocław. Operatorzy projektu: Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych i Federacja Kibiców Niepełnosprawnych. Z poruszającym się na wózku Tomkiem Kuźminem, uczniem kl. VI SP nr 43 przy ul. Grochowej, rozmawia Anna Aleksandrowicz.

Jaki przedmiot lubisz najbardziej?

Nie mam jednego ulubionego. W każdym jest coś, co lubię. Ale najbardziej w szkole lubię... przerwy.

A jaką książkę, z tych, które dotychczas przeczytałeś, uważasz za najlepszą?

Czytam każdą, która mi trafi w ręce – byle była o psach. Chętnie dowiaduję się, jak właściwie zajmować się tymi zwierzętami, jakie zachowanie im pasuje, a jakie nie. Dla mnie pies to prawdziwy przyjaciel człowieka i dlatego chcę wiedzieć wszystko o psach.

Jak lubisz spędzać wolny czas?

Z psem na spacerze lub na podwórku ze znajomymi. W domu chętnie oglądam filmiki na laptopie, np. z psami.

Jak się wabi twój pies?

Czika. To suczka rasy York Terrier. Umie różne sztuczki, takie jak: siad, łapa, leżeć, poprosić. Na spacerach umie iść bez smyczy obok mnie. Sam wszystkiego ją nauczyłem.

Jak to się stało, że, jak nazywał to Bartłomiej Skrzyński, dyrektor Biura Wrocław Bez Barier, jesteś wózkersem?

Jeżdżę na wózku, odkąd pamiętam. Urodziłem się z mózgowym porażeniem dziecięcym, więc dla mnie to normalne, że wózek jest od zawsze ze mną.

Co twoi znajomi na to?

Moi znajomi traktują mnie jak każdego innego. Przecież jestem taki sam, jak oni. Wychodzimy razem na dwór, bawimy się, spacerujemy z psami. Ja tylko zamiast chodzić – jeżdżę.

Gdzie we Wrocławiu najbardziej lubisz spacerować?

Cały Wrocław jest fajny i wszędzie lubię „chodzić”. Tylko na kostce brukowej jest ciężko.

Często potrzebujesz pomocy przy poruszaniu się w szkole albo po mieście?

Uważam, że jestem dość samodzielny. Ale, oczywiście, zdarza się, że proszę o wsparcie.

Jeśli chcielibyście pomóc jakiemuś wózkersowi, zawsze zapytajcie, czy tego potrzebuje. W wielu sytuacjach, może trochę

wolniej, ale udaje nam się dotrzeć tam, gdzie chcemy, o własnych siłach. Dla mnie to normalne, że jak poproszę o pomoc, to ludzie chętnie to robią. Tylko muszę im wytłumaczyć, jak mają to zrobić, żebym nie wypadł z wózka.

A jakbyś mógł mieć życzenie do pełnosprawnej części wrocławian i reszty świata, to jakie?

Życzę sobie, by w tramwaju czy autobusie nie musieć oglądać czyjegoś szanownego końca pleców 5 cm od mojej twarzy (śmiech). Gdy ktoś w tłoku podczas jazdy stoi do mnie tyłem – właśnie taki widok jest dokładnie na wysokości mojej twarzy. Miło by mi było, gdyby się odsunął i uśmiechnął do mnie.

W jakim zawodzie widzisz się w przyszłości?

Jako dorosły chciałbym mieć pracę, w której będę dużo zarabiał i mieć czas wolny, by prowadzić własne schronisko dla psów. Chcę, by każdy pies miał dom, więc będę pomagał każdemu z tych czworonogów.

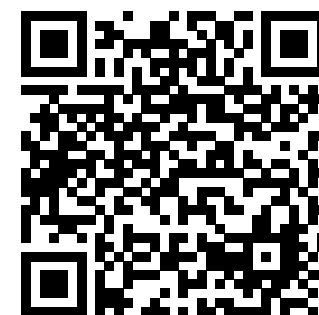
Rozmawiała Anna Aleksandrowicz, wsp. Michał Fitas

Tomek na spacerze ze swoją suczką Cziką. Nie jego mama ani tata, ale on jest przywódcą jej stada

Tutaj osoby z niepełnosprawnością ruchową otrzymają wsparcie:

- **Punkt Informacji dla osób z niepełnosprawnością** – prowadzony przez Fundację Promyk Słońca: www.promykslonca.pl/punkt-informacyjny, Wrocław, ul. Psie Budy 14/15, lok. 1 A (wejście od ul. Kazimierza Wielkiego), tel.: 695 695 634
- **Fundacja Aktywnej Rehabilitacji** – www.far.org.pl/dolnoslaskie.html, tel. 508 015 914, e-mail: biuro.dolnoslaskie@far.org.pl
- **Wojewódzkie Zrzeszenie Sportowe Niepełnosprawnych „Start”** – www.start.wroclaw.pl/kontakt tel. 71 343 02 31, e-mail: biuro@start.wroclaw.pl

Wrocławskie pokolenia

Wyprawka dla małych wrocławian wprost do domu

Od 26 października rodzice dzieci urodzonych we Wrocławiu mogą złożyć wniosek o dostawę Wyprawki Wrocławskiej pod adres domowy. To udogodnienie dla tych, którzy rejestrują narodziny dziecka przez internet. Rodzice, którzy zgłoszą się do USC, otrzymają wyprawkę z odpisem aktu urodzenia.

Wyprawka Wrocławska to projekt zapoczątkowany pod koniec 2018 r. Miasto zainspirowane skandynawskim pomysłem witania dzieci na świecie przygotowało pakiet, który otrzymują rodzice lub opiekunowie prawni dzieci urodzonych od 1 stycznia 2019 r.

Wyprawkę może odebrać rodzic lub prawny opiekun dziecka, przed ukończeniem przez nie 9. miesiąca życia. Zostaną nią obdarowane dzieci, których miejscem urodzenia jest Wrocław, oraz te, które przysły na świat w innym miejscu, ale ich rodzice czy opiekunowie żyją i płacą podatki w stolicy Dolnego Śląska.

Prezenty i informacje

Pakiet składa się z prezentów dla malucha i informatora, w którym zawarte są wszystkie niezbędne informacje, m.in. o świadczeniach rodzinnych, żłobkach i klubach dziecięcych, miejscach rozwoju dla rodziców i wrocławskiej ofercie kulturalnej.

Drobne gadżety to: list gratulacyjny skierowany do rodziców podpisany przez prezydenta miasta, ciepły kocyk, maskotka

przedstawiająca krasnalę, niemowlęce body, „Wrocławski Abecadlik” – pierwsza książeczka do czytania przez rodziców i broszura „Na dobry początek” z kartą biblioteczną Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Ponadto płyta „Uśmiechnięte piosenki”, którą przygotowało Narodowe Forum Muzyki oraz Cyfrowy Elementarz – unikatowe narzędzie, które ma uświadomić rodzicom, że o „higienę cyfrową”, czyli o bezpieczne korzystanie z nowych technologii i narzędzi komputerowych, należy dbać od samego początku życia dziecka..

Jak zamówić do domu?

Żeby zamówić wyprawkę, wystarczy wypełnić specjalny formularz online, który przygotowała Fundacja PRESTO. Wysłany elektronicznie wniosek o dostarczenie Wyprawki Wrocławskiej do domu zostanie rozpatrzone w ciągu 14 dni od jego otrzymania. Potem operator skontaktuje się z rodzicem/opiekunem, by omówić szczegóły dostawy – czyli datę, godzinę i formę dostarczenia. Wyprawki dostarcza-

Zamów wyprawkę do domu na wyprawka.fundacijapresto.pl/wniosek-online-dla-rodzicow

Wyprawka to pakiet powitalny dla nowo narodzonych wrocławian i pamiątka na przyszłość

ne są zazwyczaj od poniedziałku do piątku w godz. 9.30–14.30.

Fundacja PRESTO informuje, że w razie większej liczby otrzymanych przez nią wniosków, roz-

patrzy je wg kolejności zgłoszeń w terminie maksymalnie 30 dni. Jednak postara się skontaktować wcześniej z wnioskodawcą i o tym uprzedzić. Gdyby kontakt w sprawie wniosku przedłużał się

ponad dwa tygodnie, należy zadzwonić pod nr: +48 729 972 672 lub napisać mejla: wyprawka@fundacijapresto.pl.

Redakcja

Seniorze skorzystaj z bezpłatnej pomocy prawnej

Fundacja Przyszłość Pokoleń w odpowiedzi na liczne prośby seniorów uruchomiła specjalny Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej. Z porad ekspertów można skorzystać we wtorki i czwartki od 14 do 18 w biurze fundacji przy ul. Kołłątaja 31/1. W chwili obecnej ze względu na pandemię obowiązują zapisy.

Fundacja Przyszłość Pokoleń już od 7 lat realizuje projekty dotyczące bezpieczeństwa seniorów. Przez ten czas, podczas ponad 120 szkoleń pn. „Bezpieczny Senior”, uczestnicy niejednokrotnie zgłaszali potrzebę skorzystania z darmowej porady prawnej. W odpowiedzi na te potrzeby, dzięki wsparciu Gminy Wrocław, fundacja uruchomiła Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej przeznaczony głównie dla seniorów.

W czasie wizyty w punkcie przy ul. Kołłątaja 31/1 osoby starsze mogą uzyskać bezpłatną pomoc

prawną od adwokatów lub radców prawnych współpracujących z fundacją. Zakres pomocy udzielanej w punkcie obejmuje poradę prawną opartą o przedstawiony stan faktyczny i dokumenty oraz udostępnienie wzoru określonego pisma. Fundacja dokłada wszelkich starań, aby udzielona porada była zgodna ze stanem prawnym i zawierała wszystkie możliwości postępowania klienta w przedstawionej przez niego sytuacji.

Punkt działa dwa razy w tygodniu – we wtorki i w czwartki w godz. 14–18 w biurze Fundacji

Przyszłość Pokoleń przy ul. Kołłątaja 31/1 we Wrocławiu.

Aby zapewnić seniorom wystarczającą ilość czasu na poradę oraz zadbać o ich bezpieczeństwo w dobie pandemii, wprowadzono obowiązkowe zapisy.

W celu skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej należy skontaktować się z fundacją pod numerem 576 100 720 (od poniedziałku do piątku w godz. 8–16) bądź mailowo pod adresem: kontakt@przyszloscpokolen.pl.

Redakcja

PUNKT NIEODPŁATNEJ POMOCY PRAWNEJ DLA SENIORÓW

Zapraszamy Seniorów w każdy wtorek, środę i czwartek w godz. 14:00 - 18:00 do Biura Fundacji przy ul. Kołłątaja 31/1 we Wrocławiu.

Jazz plus listopad równa się Jazztopad

Jazztopad rozpoczyna się 10 listopada seansem dokumentu o amerykańskim saksofoniście Charlesie Lloydzie, który kilka lat temu poświęcił Wrocławowi jeden z utworów, dwa dni później odbędzie się koncert tego wybitnego muzyka. Wśród dużej ilości jazzu także poranki filmowe dla dzieci.

To już 18. edycja festiwalu jazzowego organizowanego przez NFM.

Co w programie?

W piątek (12.11) kwartet Charlesa Lloyda zagra w składzie: pianista Gerald Clayton, kontrabasista Reuben Rogers i perkusista Kendrick Scott. Koncertem panowie rozpoczynają swoje europejskie tournée (godz. 19).

W sobotę (13.11), podczas Melting Pot, spotkają się improwizatorzy z różnych stron świata. Efektu pracy polsko-belgijsko-norwesko-irańsko-amerykańskiej formacji posłuchamy o godz. 16. Tego samego dnia o godz. 19 zagra duet pianistek – Sylvie Courvoisier i Kris Davis. Pierwsza jest Szwajcarką, druga Kanadyjką, ale dla obydwu domem jest Nowy Jork. Uwaga, na wrocławski festiwal przygotowały specjalny program! **W niedzielę (14.11)** o godz. 19 koncert wibrafonisty Joela Rossa i jego formacji Good Vibes, w której grają Immanuel Wilkins (saksofon), Kanca Mendenhall (kontrabas) i Jeremy Dutton (perkusja).

We wtorek (16.11) o godz. 19 improwizacje, ale wyjątkowe, bo

brytyjski pianista i kompozytor Kit Downes przygotował program z wykorzystaniem organów, jakie niedawno zainstalowano w NFM. **W środę (17.11)** o godz. 19 wystąpią pianistka Cat Toren i kontrabasista Michael Bates. **W czwartek (18.11)** uczta dla miłośników saksofonu, bo kontrabasista Petter Eldh zaprosił do projektu perkusistę Christiana Lillingera i saksofonistów Otisa Sandsjö, Jonasa Kullhammara i Macieja Obarę (godz. 19).

Kilkoro muzyków zarówno z wtorkowego, jak i czwartkowego wieczoru pozostanie we Wrocławiu dzień dłużej (Sandsjö, Eldh, Downes), aby **w piątek (19.11)** zagrać z wokalistką Lucią Cadotsch w kolejnej odsłonie projektu „Speak Low” (godz. 19). O 21.30 w Mleczarni występ formacji saksofonistów Otisa Sandsjö.

W sobotę (20.11) o godz. 19 saksofonista James Brandon Lewis i pianista Alexis Marcelo. Po przerwie duet zagra z Lutosławski Quartet. O godz. 21.30 w Mleczarni duet Max Andrzejewski (perkusja, elektronika, śpiew) i Johannes Schleiermacher (saksofon, flet, syntezator).

W niedzielę (21.11) Amalia Umeda Quartet, formacja skrzypaczki Amalii Obrębowskiej (godz. 19). W drugiej połowie wieczoru nowy projekt Macieja Obarę.

A dla dzieci

Będzie też propozycja dla dzieci, bo 13, 14 i 20.11 w Nowych Ho-

ryzontach o godz. 10.30 specjalne poranki z muzyką na żywo do filmów animowanych.

Wszystkie wydarzenia (oprócz opisanych inaczej) odbędą się w NFM. Bilety w cenie 30–150 zł do kupienia na www.nfm.wroclaw.pl.

Magdalena Talik

Zaprojektuj kartkę na święta

Muzeum Poczty i Telekomunikacji już po raz 20 organizuje ogólnopolski konkurs plastyczny na projekt kartki pocztowej o tematyce świątecznej i zimowej pt. Ten magiczny czas. W konkursie mogą wziąć udział przedszkolaki i uczniowie szkół podstawowych. Termin nadsyłania lub osobistego złożenia prac upływa 29.11. Nagrodą główną jest wydanie pracy w formie pocztówki, przewidziano też wyróżnienia. Szczegóły i regulamin konkursu na stronie l.wroclaw.pl/magiczny-czas.

Wojskowe widowisko

Fort Wrocław nr 9 – Muzeum Militarne, ul. Pełczyńska 33, zaprasza 14.11 na Piknik Wojskowy. W godz. 14–16 będzie można zwiedzać wnętrza schronów, odbędzie się prezentacja klas wojskowych Lotniczych Zakładów Naukowych, będą militaria i pojazdy, repliki broni, gry i zabawy rekreacyjne oraz strzelnica pneumatyczna. Na zakończenie o godz. 16.15 odbędzie się widowisko poświęcone Orłętom Lwowskim. Wstęp wolny.

W święto nauki posłuchaj koncertu w NFM

Orkiestra symfoniczna Akademii Muzycznej zagra 15.11 w NFM

Co roku 15 listopada środowisko akademickie obchodzi Święto Nauki Wrocławskiej. Z tej okazji w Narodowym Forum Muzyki odbędzie się wyjątkowy koncert.

Święto przypada w rocznicę rozpoczęcia zajęć na uniwersytecie i politechnice we Wrocławiu 15 listopada 1945 r. wykładami profesorów Hirszfelda i Idaszewskiego. Dokładnie w tym dniu tego roku o godz. 19 w NFM odbędzie się koncert, podczas którego pod batutą Marzeny Diakun wystąpią soliści, Akademicka Orkiestra Symfoniczna Akademii Muzycznej we Wrocławiu oraz połączone chóry wrocławskich uczelni.

– Pomysłodawcą zorganizowania takiego wydarzenia jest dr Jacek Ossowski, wieloletni przewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia, a obecnie sekretarz Rady ds.

Szkolnictwa Wyższego i Nauki przy Prezydencie Wrocławia – mówi Tomasz Janoś, dyrektor Wrocławskiego Centrum Akademickiego.

Koncert odbywa się pod honorowym patronatem prezydenta Wrocławia oraz Kolegium Rektorów Uczelni Wyższych Wrocławia i Opola, organizatorem jest WCA. Wydarzenie będzie transmitowane na stronie www.wca.wroc.pl oraz na stronach wrocławskich uczelni. **Uwaga! Zaproszenia można wygrać w konkursie, który 11.11 zostanie ogłoszony na profilu WCA na Facebooku.**

Redakcja

Wystawa dzieł w Arsenale

Rozstrzygnięto konkurs na zakup dzieł sztuki wrocławskich artystów ogłoszony przez miasto. W tegorocznej edycji wpłynęły 72 oferty, z czego komisja konkursowa przyjęła i oceniła 69. Zakupiono dzieła 21 artystów, m.in. Piotra Kmity, Lecha Twardowskiego, Eugeniusza Minciela i Urszuli Wilk-Minciela oraz Tadeusza Sawy-Borysławskiego. Dzieła można zobaczyć na czasowej ekspozycji w Arsenale (oddziale Muzeum Miejskiego Wrocławia) przy ul. Cieszyńskiego 9. Wystawa czynna jest od 3 do 14.11 w godz. 11–17 od środy do soboty, a w niedzielę w godz. 10–18.

Dla obcokrajowca

«Пульс» в «KinoUkraina» 20.11 в кінотеатрі DCF

Цикл «KinoUkraina w kinie DCF» запрошує 20 листопада на показ спортивної драми «Пульс» (2021) режисера Сергія Чеботаренка.

Фільм розповідає історію юної української легкоатлетки, яке живе в маленькому містечку та має велику мрію – потрапити на Олімпійські ігри. Її спортивна кар'єра тільки починається, та вона демонструє хороші результати. Однак внаслідок жахливої автомобільної аварії дівчина зазнає важких травм і майже втрачає зір. Здається, що тепер Оксана не має шансів не тільки на омріяні Олімпійські ігри, але й на нормальне життя. Проте вона не збирається здаватися та прагне довести: на шляху до справжньої мрії не існує перешкод.

- Де і коли: 20 листопада (субота), 19:00, кінотеатр DCF
- «Пульс» /Україна 2021/

KINOUKRAINA

- Режисер: Сергій Чеботаренко
- Сценаристи: Ярослав Войцешек, Максим Черниш
- В ролях: Наталія Бабенко,

Станіслав Боклан, Ахтем Сєїтаблаєв

Стрічка заснована на реальній історії української спортс-

менки, легкоатлетки, паролімпійської чемпіонки 2008 року, п'ятиразової срібної та бронзової призерки літніх Паралімпійських ігор – Оксани

Ботурчук. Спортсменка брала активну участь в роботі над фільмом. Вона консулювала не тільки сценаристів, але і акторів на знімальному майданчику, щоб точно відтворити реальні тренування професійних спортсменів, а також нюанси, пов'язані з моторикою і поведінкою людини, яка частково втратила зір. Актриса Наталія Бабенко півроку тренувалася, щоб бути на зйомках у потрібній фізичній формі.

Нагороди, які здобув фільм

- Richmond International Film Festival (США) – найкращий режисер, найкраща акторка
- Flathead Lake International Cinemafest (США) – найкращий фільм, найкращий режисер
- Nice International Film Festival (Франція) – спеціальна відзнака журі

MATERIALY ORGANIZATORA

Ягеллонський міст ремонтують. Зміни для водіїв

У вихідні 29/30 жовтня почався ремонт Нового південного Ягеллонського мосту, де відбувається рух по колу у напрямку Грюнвалдської площі. Роботи повинні завершитися ще цього року. Ремонтні роботи означають, що міст повністю зачинений для руху автомобілів, натомість рух пішоходів і велосипедистів відбудуватиметься без ускладнень.

Довжина вищевказаної переправи над каналами Одеру – 60 метрів. Роботи включатимуть зокрема: розібрання шарів проїжджої частини – до шару помосту, антикорозійну охорону, а також нанесення нового ізоляційного шару, що протидіятиме накопиченню води. Потім покладуть новий асфальт із спе-

ціальною сіткою для зміцнення. Ремонт поверхні мосту охоплює 20-метровий відрізок на вул. Кшивоустого, що виходить на переправу.

Водії повинні звертати увагу на те, що за перехрестям вул. Торунської із вул. Кохановського дорога звужуватиметься. Там

автомобілі повинні переїхати на іншу полосу, а повернутися на свою – лише за перехрестям вулиць Мянвоського і Смоленського.

У двох напрямках рух діятиме заборона обгону, швидкість необхідно зменшити до 40 км/год.

З вулиць Мановського і Смоленського можна буде виїхати, лише повертаючи направо – так, щоб не порушувати плинності руху під час об'їзду.

Це черговий ремонт мостів

У 2014 р. було проведено капітальний ремонт мосту-близ-

нюка, йдеться про Старий південний Ягеллонський міст. Там впродовж декількох років – через поганий технічний стан – необхідно було зменшувати швидкість до 30 км/год. Тепер, під час робіт на Південному новому мосту, саме Старий міст візьме на себе рух у двох напрямках.

Jagielloński Bridge to be repaired. Changes for drivers

On the weekend of 29th/30th October, the repair of the Jagielloński Południowy Nowy Bridge used by vehicles driving towards Plac Grunwaldzki started.

The works should be completed by the end of this year. The repair means that the bridge will be completely closed for car traffic, but it still can be used without hindrance by pedestrians and cyclists.

The aforementioned passage over the Oder canals is 60 m in length. The scope of work includes, e.g., the demolition of the road surface down to the deck slab, anti-corrosion protection and the placement of a new waterproofing insulation layer. Later a new asphalt surface with a special reinforcement mesh will be laid. The repair of the sur-

face encompasses also the 20-metre access route from ul. Krzywoustego.

Drivers have to be prepared for a narrower route right behind the intersection of ul. Toruńska and Al. Kochanowskiego, where cars will pull over to the second carriageway and return onto their main road only behind the intersection with ul. Mianowskiego and ul. Smoleńskiego.

In the two-way section, overtaking is prohibited and the speed limit is reduced to 40 km/h.

Exit from ul. Mianowskiego and Smoleńskiego will be possible only for right turn movements so as not to disrupt traffic on the detour.

Another repair of bridges

In 2014, a major overhaul of a twin passage – the Jagielloński Południowy Stary Bridge – took place; for a couple of years, the speed limit on that bridge had been reduced to 30 km/h due to its poor technical condition. This bridge will take over two-way traffic during the planned repair of the Południowy Nowy Bridge.

Sport

14 lat po Otylii po złoto sięgnęła Alicja

Wielki sukces zawodniczki MKS Juvenia Wrocław. Alicja Tchórz wywalczyła złoty medal mistrzostw Europy na 100 m stylem zmiennym. Nie tylko wrocławianka ma świetną passę, ale również cała reprezentacja Polski.

– Szczerze, to nie wiem, co napisać... – wyznała na Facebooku zszokowana Alicja Tchórz, która w czwartkowy wieczór (4 listopada) sięgnęła po złoto na ME w Kazaniu. Jest pierwszą polską pływaczką, która stanęła na najwyższym stopniu podium wielkiej imprezy od 2007 r., gdy dokonała tego Otylia Jędrzejczak. Mistrzyni olimpijska triumfowała w wyścigu na 200 m stylem motylkowym na basenie 25 m.

Teraz do annałów polskiego pływania wpisuje się Tchórz, która dwa lata temu również sięgnęła po złoto ME. Ale w sztafecie.

Pobity rekord Polski

Alicja Tchórz wygrała w Rosji w wielkim stylu. Z wynikiem 57,82 s pobiła rekord Polski i o 0,01 s pokonała Rosjankę Marię Kamienewą. Trzecia była Szwedka Sarah Sjoestroem.

– Nie spodziewałam się tego. To chyba najlepsze określenie na

Alicja Tchórz z MKS Juvenia Wrocław mistrzynią całej Europy

to, co się wydarzyło – oceniła Tchórz, która w Kazaniu sięgnęła już po dwa krążki, bo wcześniej była trzecia w sztafecie 4x50 m stylem dowolnym. – Z tyłu głowy miałam myśl o medalu, ale brązowym. Jak dopłynęłam, to byłam w szoku. Kilka razy sprawa-

dzałam, czy naprawdę wygrałam z takimi sławami, jak Sarah. Jestem bardzo zadowolona. Pobiłam życiówkę o 0,6 s.

Tchórz podkreślała, że wcześniej wycofała się z wyścigu na 50 m stylem grzbietowym. To była

trudna decyzja, bo była najwyższej rozstawioną zawodniczką.

I jeszcze brąz w sztafecie

Zawodniczka MKS Juvenia Wrocław mogła również cieszyć się z brązowego krążka w sztafecie mieszanej 4x50 m stylem dowolnym. Reprezentanci Polski uzyskali wynik 1.29,46 – o 0,06 s gorszy od Włochów i Rosjan, którzy zajęli ex aequo drugie miejsce. Najlepsza z rezultatem 1.28,93 była Holandia.

Rosyjska sztafeta została jednak zdyskwalifikowana. Biało-czerwoni zdobyli w sumie 8 medali na mistrzostwach.

– Nasi reprezentanci w Kazaniu udowadniają, że ciężka praca na treningach przynosi efekty. Pokazują również, co znaczy dobra passa i atmosfera w drużynie – oceniła prezes Polskiego Związku Pływackiego Otylia Jędrzejczak.

Piotr Bera

Panthers Junior z szansą na brąz MP

Panthers Junior kilka tygodni temu rozpoczęli walkę o tytuł mistrza Polski. Niestety, niedzielny pojedynek z Angels Toruń przesądził o niepowodzeniu tej misji. Teraz wrocławianie muszą skupić się na walce o brązowy krążek.

Niezwykle utalentowani gracze Panthers Junior znakomicie zaprezentowali się w rozgrywkach Polskiej Ligi Junior i z kompletem zwycięstw zameldowali się w fazie play-off.

Jak się szybko okazało, rywalizacja o medale rządzi się swoimi prawami i pojedynek z ekipą z Torunia był najbardziej wymagającym spotkaniem w obecnym sezonie. W regulaminowym czasie Pan-

thers remisowali z Angels 6:6. Niestety, nieudane podwyższenie dla wrocławian w dogrywce zakończyło spotkanie przy wyniku 12:14 i to goście powalczą o tytuł mistrzów Polski. Z kolei Panthers Junior będą musieli skupić się na walce o brąz z ekipą Kraków Kings, z którą dwukrotnie wygrali w fazie zasadniczej.

– Oczywiście chcielibyśmy, aby nasi młodzi zawodnicy sięgnęli po złoty medal, jednak nie jest to naszym nadrzędnym celem. Skupiamy się na szkoleniu i na tym, by w niedalekiej przyszłości mogli oni godnie reprezentować barwy pierwszego zespołu i grać na europejskim poziomie – mówi prezes Panthers Wrocław Michał Latoś.

Co ciekawe, seniorska drużyna Panthers Wrocław, która we wrześniu zakończyła zmagania w European League of Football, już

rozpoczęła budowę składu na kolejny sezon. Kontrakty z Panthers przedłużyli Dariusz Robinson, Goran Zec, Phileas Pasqualini i Murillo Silva – cała czwórka należy do ścisłej czołówki zawodników występujących na Starym Kontynencie. Trenerem wrocławian pozostanie Jakub Samel. W ostatnich dniach Pantery ogłosiły także jeszcze dwa głośne nazwiska. To jedni z najlepszych obrońców, którzy wracają do stolicy Dolnego Śląska po rocznej przerwie – Adam Lary i Krzysztof Wis.

– Bardzo się cieszę, że już na początku listopada mamy podpisane kontrakty z kluczowymi zawodnikami. Kadre wzmocnimy jeszcze 4–5 graczami. Będą to brakujące ogniwa, które pomogą zespołowi w walce w European League of Football – dodaje Latoś.

Patryk Załęczny

W meczu o brąz juniorzy Panthers zagrają z Kraków Kings

Tydzień w skrócie

Wrocławianin **Hubert Hurkacz** wywalczył awans do turnieju mistrzów. Wrocławianin zapewnił sobie grę w ATP Finals w Turynie (14–21 listopada), awansując do półfinału turnieju ATP Masters 1000 w Paryżu. Niestety (dla nas), za mocny okazał się tam lider rankingu ATP Novak Djoković.

71 koni, 8 gonitw, międzynarodowa obsada – tak wygląda program 12., ostatniego dnia sezonu **wyścigów konnych na Partynicach** 11 listopada. Nie zabraknie elementów patriotycznych. Pierwsza gonitwa wystartuje równo o godz. 11. Wstęp wolny.

WYDARZENIA SPORTOWE

piłka nożna

III liga mężczyzn: 13.11, godz. 13.30, Centrum Piłkarskie Kłokoczyce, **Ślęza Wrocław – Warta Gorzów**

koszykówka

7DAYS EuroCup: 10.11, godz. 20, Hala Orbita, **WKS Śląsk Wrocław – Lokomotiv Krasnodar** (Polsat Sport News)

7DAYS EuroCup: 17.11, godz. 20, Dolomiti **Energia Trento – WKS Śląsk Wrocław** (Polsat Sport Extra)

Suzuki 1. Liga Mężczyzn: 14.11, godz. 16, **Turów Zgorzelec – WKK Wrocław**

Suzuki 1. Liga Mężczyzn: 17.11, WKK Sport Center, **WKK Wrocław – Śląsk Wrocław II**

siatkówka

TAURON Liga Kobiet: 12.11, godz. 20.30, **Chemik Police – #VolleyWrocław** (Polsat Sport)

TAURON 1. LIGA: 13.11, godz. 17, **Avia Świdnik – Chemeko-System Gwardia Wrocław**

TAURON 1. LIGA: 17.11, godz. 18, **Olimpia Sulęcín – Chemeko-System Gwardia Wrocław**

piłka ręczna

Liga Centralna: 13.11, godz. 18, **Zagłębie Sosnowiec – WKS Śląsk Wrocław**

Wydarzenia na Święto Niepodległości

Wolność Kocham i Rozumiem w CK Agora

Niepodległościowe Święto Rodzinne w Centrum Kultury Agora, ul. Serbska 5a, rozpocznie się o godz. 14. W programie: koncerty, wystawy, popisy wokalne-teatralne i taneczne, warsztaty ceramiczne, sitodruku i filcowania, konkursy, gry i kolorowanki. Wstęp wolny. Szczegółowy program na stronie www.ck-agera.pl

Więcej wydarzeń na www.wroclaw.pl/niepodleglosc

MATERIAŁY ORGANIZATORA

Cały Wrocław pod operę

13.11 Opera Wrocławska, z okazji jubileuszu 180-lecia gmachu przy ul. Świdnickiej 35, przygotowała szereg niespodzianek. O godz. 12 przy pomniku Bolesława Chrobrego odbędzie się wernisaż wystawy poświęconej historii opery, a o godz. 18 gmach ozdobi widowiskowa iluminacja przy dźwiękach uwertury Egmont Beethovena połączona z filmową niespodzianką.

Fama dla ojczyzny

W Dzień Niepodległości w Centrum Biblioteczno-Kulturalnym Fama, ul. Bolesława Krzywoustego 286, zabrzmia kujawiaki i polki i inne utwory narodowe w wykonaniu zespołu Karolina Cicha & Spółka. Organizatorzy zapraszają także na warsztaty: budowania makiety Polski, kieszonki czy sitodruku. Wydarzenia zaczynają się o 14.30, wstęp jest wolny. Szczegóły programu i zapisy na fama.wroc.pl.

Koncert Patriotyczny w Marii Magdalenie

W katedrze polskokatolickiej pw. św. Marii Magdaleny, ul. Szewska 10, odbędzie się koncert z okazji Dnia Niepodległości. O godz. 18 wewnątrz kościoła wypełni muzyka Moniuszki, Chopina, Karłowicza i Paderewskiego. Przy blasku świec zabrzmia arie, pieśni i utwory instrumentalne. Bilety od 50 do 100 zł dostępne w serwisie kupbilecik.pl.

Świętuj niepodległość w kajaku

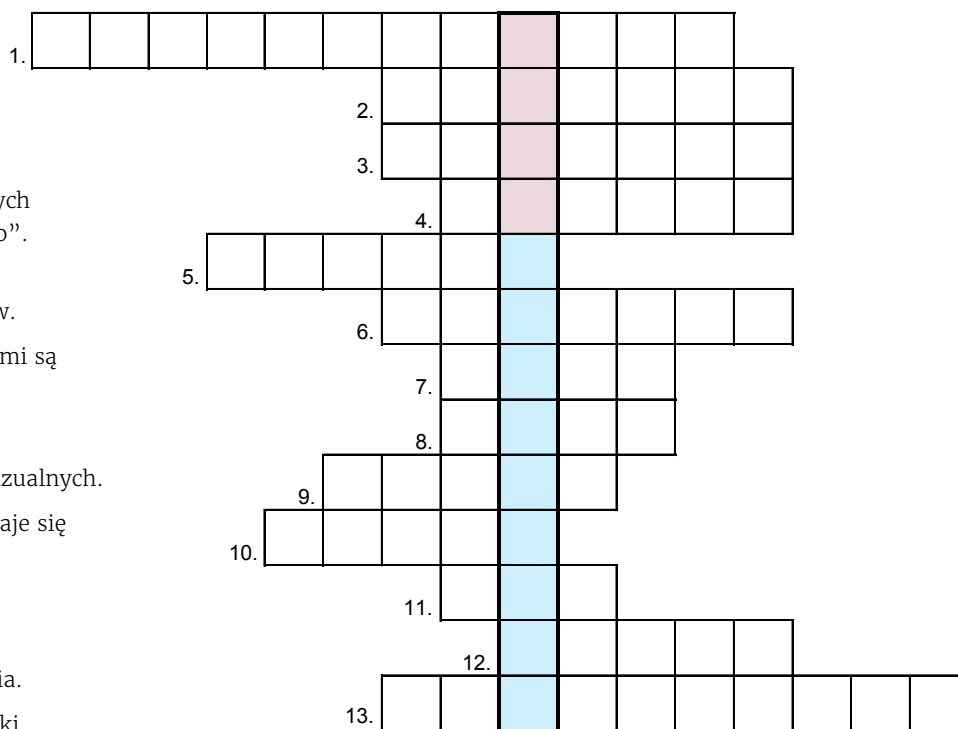
Co roku Kayak Tours zaprasza na obchody Święta Niepodległości podczas spływu wrocławskimi szlakami wodnymi. Start o godz. 11 przy siedzibie Wrocławskiego WOPR, ul. Na Grobli. Trasa spływu prowadzi rzekami Odrą i Oławą. Pokonanie jej trwa 2-3 godziny. Udział jest bezpłatny, ale obowiązują zapisy: info@kayaktours.pl lub telefonicznie +48 505452874.

Weekend Niepodległości w Zajezdni

Aż 4 dni potrwać obchody Święta Niepodległości w Zajezdni, ul. Grabiszyńska 184. Od 11 do 14.11 w godz. 10-18 można zobaczyć wystawę stałą i czasowe, wziąć udział w spotkaniu pojazdów klasycznych, przejechać się Ogórkim, zagrać w grę rodzinną czy zrobić sobie pamiątkowe zdjęcie w fotobudce. Wstęp na część wydarzeń jest płatny. Szczegóły na www.zajezdnia.org.

Krzyżówka nr 61 – rozwiąż i wygraj nagrody

- Jedna z najbardziej znanych wrocławskich uczelni technicznych.
- Autorka cyklu „Kroniki Klary Schultz”, detektywistycznych książek, których akcja dzieje się w Breslau.
- Sieć restauracji z burgerami z Wrocławia, których działalność zaczęła się od foodtrucka „Dziadzio”.
- Kategoria, w której przyznawane są nagrody 30 Kreatywnych Wrocławia dla przedsiębiorców.
- Klubokawiarnia, w której barmanami i kelnerami są osoby z niepełnosprawnością intelektualną.
- Wrocławski klub jazzowy przy ulicy Oławskiej.
- Skrótowa nazwa Centrum Technologii Audiowizualnych.
- Uroczyste wydarzenie, podczas którego przyznaje się nagrody Kreatywnym.
- Wrocławski architekt i projektant, autor rzeźby-instalacji za Wyspie Daliowej.
- Łączą dwa brzegi rzeki, są symbolem Wrocławia.
- Wspólna nazwa sieci wrocławskich galerii sztuki.
- Zajmują się nią naukowcy i uczniowie.
- Mają ją ludzie kreatywni.

Regulamin i RODO www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs

Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod numer **664 072 606**. Koszt jednego SMS-a wg taryfy operatora. W treści należy wpisać numer biuletynu i po kropce prawidłową odpowiedź.

W tym numerze będzie to **61.HASŁO** (słowo HASŁO należy zastąpić rozwiązaniem krzyżówki).

Na odpowiedzi czekamy do **18 listopada br. do godz. 20.00**.

Trzech zwycięzców wyłonimy zgodnie z regulaminem spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do 25 listopada br. Skontaktujemy się z nimi w ciągu trzech dni roboczych z numeru telefonu 71 776 71 00.

W tym wydaniu do zdobycia są: **bluza i dwa worki z herbem Wrocławia**. Zwycięzcy z numeru 59 (hasło: Akcja znicz) to panie Aneta (bluza), Luiza i Karolina (worki).

Gratulujemy!

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**

Pogotowie Ratunkowe: **999**

Policja: **997**

Straż Pożarna: **998**

Straż Miejska: **986**

Centrum Powiadomiania Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601100100**

Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71 770 22 22**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)

Pogotowie energetyczne: **991**

Pogotowie gazowe: **992**

Pogotowie ciepłownicze: **993**

Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Infolinie

Centrum Informacji Turystycznej: **71 344 3111** (pn.-pt. 9.00-19.00)

Punkt Informacji dla Obcokrajowców: **71 772 49 50** (pn.-pt. 9.00-16.00)

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barier, pn.-pt. 7.45-15.45)

Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 77 77** (pn.-pt. 8.00-18.00)

Ważne telefony – pozostałe

Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **71 310 06 46** (pn.-pt. 7.00-14.00)

Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (całodobowo) lub **71 799 67 00** (pn.-pt. 7.45-15.45)

Zgłoś bezpańskiego psa lub kota: **986** (całodobowo) lub **71 362 56 74** (pn., śr., czw., pt 9.00-16.30, wt. 9.00-18.30, sb., nd. 9.00-15.00)

Zgłoś awarię do ZDiUM: **71 376 00 22, 19501** (całodobowo) Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655** (pn.-pt. 8.00-15.00, śr. 8.00-17.00)

Biuro Obsługi Pasażera MPK: **71 321 72 70/71** (pn.-pt. 7.00-21.00)

Miejskie Biuro Rzeczy Znalezionej: **71 376 08 96** (pn.-pt. 8.00-14.00, śr. 8.30-16.00)

Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt. 7.45-15.45)

Taxi Senior: **794 123 124**

Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939**

➤ Napisz do nas!

REDAKCJA

pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,
www.wroclaw.pl,
e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna

Ewa Wapłak

Redaktor wydania

Agata Zięba

DRUK

AGORA
ul. Daniszewska 27
03-230 Warszawa

WYDAWCA

Gmina Wrocław